SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 84. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 5, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 5-го ТРАВНЯ 1992. Ч. 84. РІК XCIX.

Л. БЕРІЯ В АРҐЕНТИНІ?

Джерзі Сити, Н. Дж. — У грузинському тижневику „Дроні" ч. 15 з 18-го квітня надрукована коротка розповідь сина Лаврентія Берії Серґо про події липня 1953 року. Єдиний син Берії Серґо Ґеґечкорі (Ніна Ґеґечкорі була дружиною Л. Берії) від 1956 року мешкає в Києві. Він науковець-ракетник і директор та головний конструктор одного з науководослідних центрів.

У своїх спогадах він описує „спектакль" захоплення Л. Берії і нібито суду над ним.

„Того дня вранці було запляноване засідання Президії ЦК, де з промовою мав виступити Берія. Напередодні вдома він сказав, що має намір розкритикувати тодішнього міністра держбезпеки Ігнатова, оскільки вважає, що саме він інспірував мегрельську справу і справу лікарів і що ці його дії були скеровані проти нього, Берії.

Засідання Президії чомусь відклали і Берія прийшов додому поснідати. Він завжди старався їсти вдома, — пише син Берії, який тоді носив прізвище батька і працював у міністерстві збройних сил в чині інженера-полковника на посаді начальника конструкторського бюра.

„Опівдні в кабінет Ваннікова мені зателефонував двічі герой Совєтського Союзу пілот-випробувальник Анохін і сказав, що наш будинок на вулиці Качалова оточений військовими частинами. Ішов справжній бій. Це означало змову проти Берії і не обіцяло мені нічого доброго. Він же запропонував мені варіянт втечі. Я відмовився. Я з генералом Ванніковим поїхав додому. Наш одноповерховий будинок і цілий квартал були оточені військовими, але здавалося, що сюди прислали цілу дивізію. Бій уже закінчився. З моїм батьком тоді було п'ять охоронців. Авторитет Ваннікова тоді врятував мене від арешту і розстрілу. В той день свідки розповіли мені, що після короткої сутички з нашого будинку винесли людину накриту брезентом. Він був убитий, або тяжко поранений. Після цього Берія зник. Ні мертвого, ні живого його ніхто не бачив.

Згодом мене і матір заарештували. Я сидів в Лефортовській тюрмі, мати — на Луб'янці. Після 16-ти місяців тортур та знущань нас звільнили і вислали до Свердловська. Пізніше дозволили жити в Києві. Через кілька років до мене прийшов колишній секретар ЦК ВЛКСМ Міхайлов. Він був одним із членів тодішнього складу суду, який засудив Берію. Міхайлов сказав, що це був судовий фарс, а той, хто сидів у темній залі й відповідав лише, 'так' або, 'ні', не був Берія.

Влітку 1958 року невідома особа принесла мені фото, на якому зафіксований під час проглулянки на одній з вулиць Буенос-Айресу, Арґентина, Лаврентій Берія".

Пограбовано Львівський музей

Львів (ПС УРП). — Тут в середу, 29-го квітня, чотири невідомих злочинці пограбували львівську картинну ґалерію. Вони залишили в ґардеробі торбину з димовою шашкою, вибух якої відвернув увагу працівників музею. Скориставшись таким прикриттям, злочинці вирізали з рамок кілька картин видатних польських мистців минулого століття — Яна Матейка та Артура Ґротґера.

Втікаючи, злодії кілька разів вистрілили в людей, які перегородили їм дорогу. Вони вбили заступника директора музею Ярослава Вовчака та завідуючого відділенням західньоевропейського мистецтва Дмитра Шелеста.

Згадають про Великий голод

Київ (УНІАР). — Тут у четвер, 30-го квітня, народні депутати України Іван Драч, Лесь Танюк, Зіновій Дума, Арсен Зінченко, член-корреспондент Академії Наук України Микола Жулинський, а також відомі письменники, історики, журналісти надіслали листа Президентові України Леонідові Кравчукові з приводу відзначення 60-річчя трагічних подій Великого голоду в Україні 1932—33 років.

Представники ітеліґенції пропонують створити спеціяльну урядову та місцеві комісії, та провести навесні-восени 1993 року всеукраїнську акцію жалоби, сприяти виданню наукових та документальних творів, присв'ячених трагедії, відкрити доступ до архівних матеріялів колишніх ДПУ-НКВС-КДБ про голод 1932—33 років та інші злочини.

РРК НЕВДОВОЛЕНИЙ ЗАКОНОМ ПРО СТАТУС КРИМУ

Симферопіль (УНІАР). — Тут 30-го квітня Республіканський рух Криму (РРК) неґативно сприйняв ухвалення Верховною Радою України закону про статус Автономної Республіки Крим. РРК вважає, що цей закон зводить нанівець попередній документ „Про розмежування повноважень між Україною і Кримом". Такої ж думки дотримується група „Республіка" у Верховній раді Криму, яка висловлює інтереси РРК.

Працівники внутрішніх справ Севастополя 29-го квітня заарештували українського підприємця-мецената, президента концерну „Крим- Континенталь" Юрія Колесникова, в помешканні якого зроблено обшук.

В редакції журналу „Україна" в Києві відбулася пресова конференція керівника пресової служби концерну „Крим-Континенталь" і головного редактора журналу „Пам'ятки України" Анатолія Сєрикова. Вони повідомили, що розпорядження про арешт зроблене силами, за якими стоїть Республіканський рух Криму. Офіційного звинувачення Колесникову не представлено.

З цього приводу провід УРП ухвалив заяву-звернення до Президента України з проханням втрутитися і з'ясувати правомірність дій щодо одного з піонерів розбудови національної економіки, людини, широко відомої в Україні своїми демократичними поглядами і чесною громадською поставою, непересічною меценатською діяльністю на підтримку української культури.

В Україні відкрито Фонд ім. І. Мазепи

Київ (УНІАР). — У резиденції київського представника Президента Івана Салія 22-го квітня відбулася презентація Фонду ім. Івана Мазепи.

Мета фонду — розбудова української держави, сприяння національному відродженню культури, збереження і відтворення історично-культурних та мистецьких пам'яток Києва. До ініціятивної групи утворення фонду увійшли: президент американського Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля д-р Зенон Матківський, народний депутат України Володимир Яворівський, представник Президента України в Києві І. Салій та інші особи.

Члени ініціятивної групи та гості зробили перші грошові внески на загальну суму 20,000 дол.

Вийшло нове число „Надбужанської Землі"

Блюмінґтон, Інд. (мм). — На початку квітня вийшло великоднє 14-те число органу надбужанців „Надбужанська Земля". Журнал зредаґувала колеґія під проводом Анатоля Демуся. Ціна 3 дол.

На зміст журналу складаються такі матеріяли: великоднє звернення „Об'єднання Надбужанців"; С. Романів — Під розвагу надбужанцям; М. М. — Зустріч надбужанців в Торонто; Вісті з редколеґії збірника; Українці-надбужанці, засуджені на смертну кару; І. Кузик — Коли входить в громадську працю; О. Проць — Внук побратимів січових; М. М. — Нові видання; посмертна хроніка, короткі вістки з Надбужанщини, пожертви на видавничий фонд тощо. Замовляти на адресу: The Buh River Re⅜ion Association, R. O. Box 1694 Bloomington, Ind. 47402.

В Ню Йорку показують фільм про Чорнобиль

Ню Йорк. — Тут в одному із кінотеатрів при 8-ій вулиці показують фільм „Распад", виготовлений російською мовою та з російськими авторами, але з українським режисером Михайлом Беліковим та з болючою українською тематикою атомового вибуху в Чорнобилі. Щоденник „Ню Йорк Таймс" у виданні з 29-го квітня подав обширну рецензію на цей фільм пера провідного театрального критика Вінсента Кенбі, який помітно похвалив цей фільм, звернувши увагу на те, що він далеко не пересічний так формою, як і змістом. Фільм побудований на особистих переживаннях однієї родини, в які відтак вплітається трагедія атомового вибуху в Чорнобилі. Хоча фільм зроблений ще перед розпадом совєтської імперії, бо в 1989—90 роках, його дозволено режисерові закінчити, не зважаючи на помітну критику совєтського уряду у відомо-

(Закінчення на стор. 5-ій)

ВІДЗНАЧЕННЯ ДИРИҐЕНТА

Монтреаль (ОУПС). — Доцінюючи визначний хоровий вклад дириґента Івана Козачка в Монтреалі Українська Могилянсько-Мазепинська Академія Наук (УММАН) присвоїла йому з нагоди століття українського поселення в Канаді грамоту признання за його довголітню працю на полі українського хорового мистецтва. Грамоту вручив нагородженому проф. Ярослав Рудницький в присутності членів і гостей Бюра Української Інформації в Ляшіні в неділю 19-го квітня.

„Хочемо зустрітися і познайомитися з українською громадою"

Ню Йорк (О. Кузьмович). Завжди повна ініціятиви та енерґії молода наша режисерка і авторка Вірляна Ткач кожний раз приносить в редакцію „Свободи" нові ідеї, нові думки та нові задуми, які переводить в життя навіть у несприятливих умовинах. Про її перші відвідини України з театральною групою „Яра" ми писали обширно на сторінках нашого часопису. Тим разом вона у нас із співтоваришами найновішого задуму, а це вечора мистецької групи „Яра" в Українському Інституті Америки, що запляноване на суботу, 9-го травня.

Розуміється наше перше питання звернене на це, чому саме такий вечір і яка його ціль.

В. Ткач

Вірляна Ткач, Марта Кузьма-Дацків куратор мистецької виставки, і молодий мистець з України, якого знаємо вже і писали про нього, Ігор Барабах, радо виясняють, що спонукало їх підготовити ориґінальний вечір, в якому українська громада Ню Йорку та околиці зможе пізнати широку групу молодих мистців та їхні твори.

— Ми хочемо представити громаді творчість різних ділянок молодшого покоління, яка досі не мала нагоди створити для себе відповідного форуму вияву та взаємопізнання. Ми хочемо показати, що українська творчість іде впарі з міжнародним, а не залишається позаду. І це нас саме об'єднує — витворення майбутнього для мистецтва України так на художньому відтинку, як і театральному та літературному.

З таким кредо наші орґанізатори ориґінального вечора 9-го травня підготовили його для широкої публіки.

(Закінчення на стор. 5-ій)

БОСНІЯ І ГЕРЦОҐОВИНА ДІСТАЛА ВИЗНАННЯ

Гельсінкі, Фінляндія. — У четвер, 30-го квітня, учасники Конференції в питаннях безпеки і співробітництва в Европі прийняли в своє коло республіку Боснію і Герцоґовину. Водночас було вирішено покищо залишити там Юґославію, яка відтепер офіційно складається з двох республік — Сербії і Чорногорії. Боснія і Герцоґовина стала третьою колишньою юґославською республікою, після Словенії і Хорватії, яку прийнято до впливової міжнародної організації.

Вуличні бої в боснійській столиці, які тривали ще цілу ніч з середи на четвер, нарешті припинилися. Почалися переговори ворогуючих сторін при активній участі представників Европейської спільноти.

Хоч члени конференції згодилися залишити Юґославію в своєму складі, З'єднані Стейти і ряд західніх країн продовжують виступати за застосування проти Бєоґраду гострих санкцій. Того ж дня, 30-го квітня, до Бєоґраду прибув грецький прем'єр-міністер Константин Міцотакіс, який мав зустрітися з сербським президентом Слободаном Мілошевичем і поставити його до відома про можливі санкції, якщо бєоґрадські власті не переглянуть своєї політики.

Тим часом бої продовжуються в районі боснійського міста Мостар, воно перебуває під постійним обстрілом артилерії Юґославської народної армії. Хорватське радіо повідомило, що на вулицях міста Босанска-Крупа лежать десятки вбитих, однак сербські бойовики, що захопили місто, не пропускають туди працівників Червоного Хреста.

М. Ґорбачов приїхав у ЗСА

Санта Барбара, Каліф. — Як повідомляє кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Френсіс Клайнс, в суботу, 2-го травня, в З'єднані Стейти Америки прибув колишній совєтський президент і колишній генеральний секретар КПСС Міхаїл Ґорбачов. Претендуючи на ролю політика світового маштабу, М. Ґорбачов і далі вірний принципам соціялізму, з якими він остаточно покінчив у себе на батьківщині. Основна мета приїзду експрезидента в ЗСА — намір зібрати два мільйони долярів на фундацію, яку він створив у Росії.

Американські виступи Ґорбачова, крім лекцій у кількох університетах, зосередяться на двох промовах. Перша буде коментарем до славнозвісної „фултонської промови" Черчіля 46-річної давности, коли колишній англійський прем'єр повідомив про появу „залізної завіси" між Сходом і Заходом, яка поклала початок „холодній війні", а друга прозвучить на спільному засіданні обох палат Конґресу ЗСА.

М. Ґорбачов прибув до ЗСА на запрошення колишнього президента Роналда Реґена. У понеділок він побував у меморіяльній бібліотеці Реґена у Симі Веллі. У середу, 6-го травня, Ґорбачов виступить у Фултоні, Мізурі, у Вестмінстерському коледжі, де в той день у 1946 році виступив Вінстон Черчіль. Як і тоді, „фултонська промова" Ґорбачова буде безплатною, хоч за виступ в інших навчальних закладах він дістане немалі гонорари.

Як повідомляє Ф. Клайнс, у Сан Франсіско відкривається один з відділів Ґорбачовської фундації, готовий приймати пожертви від громадян ЗСА. Спонсором поїздки Ґорбачова і його жінки Раїси по З'єднаних Стейтах є Джим Гаррісон, підприємець із Сан Франсіско.

Газета „Совєтская Россія", коментуючи поїздку Ґорбачова у ЗСА, назвала фундацію Ґорбачова „тіньовим кабінетом" і „приватною академією суспільних наук ЦК КПСС", створеною з метою заробити доляри і підривати авторитет Єльцина, який у свій час врятував Ґорбачова з полону комуністів-путчистів.

ВІДБУЛИСЬ ПЕРЕГОВОРИ В БОННІ У СПРАВІ ПОСЕЛЕННЯ НІМЦІВ В РОСІЇ

Москва. — Пресове аґентство ІТАР-ТАСС повідомило про переговори, які відбулися в Бонні від 21-го до 23-го квітня між представниками Німеччини і Російської федерації з участю у другій частині представника німецьких поселенців. Як відомо, організація німців, які домагаються привернення справедливости, автономії, чи евентуально автономної области, бо число німців в Росії і колишніх республіках СССР сильно зростає і їм треба дати не тільки виховання, але подбати про німецькі школи та інші інституції, які забезпечили б національні права для 800,000 німців в Росії.

Очевидно, Москва зацікавлена в першу чергу у допомозі Бонну, в розбудові помешкань для російських німців, шкіл, будинків культурного призначення тощо. З огляду на те, росіяни поспішно підписали, зглядно парафували протокол домовлености з німцями побоючись, що переселення німців в Україну, згідно з ранішою пропозицією президента Леоніда Кравчука, який запропонував, що німці з України й інших частин колишньої імперії СССР можуть поселюватись в кількох східніх і південних областях, включно з Кримом, може набрати масового характеру. В такому випадку Росія втратила б мільйони німецьких марок і привілеї в торгівлі, які Німеччина надає усім тим державам, які шанують права німецької меншини на своїх територіях.

Згідно з інформацією Валерія Тішкова німці ще в цьому році пообіцяли виділити для Росії 100 міл. марок допомоги призначеної для реалізації важних економічних проєктів з ціллю поліпшення умов життя всього населення в області поселення німців, а не тільки німецьких поселенців. В майбутньому Німеччина будуватиме в області поселення німців школи, шпиталі, малі підприємства тощо, — каже Тішков.

Тішков підкреслив, що школи з німецькою новою викладання будуть творитися тільки там, де переважаюча більшість населення буде німецькою. „Крім того ми визнаємо за ними усі державні права, але вони (німці) не отримають для себе окремої республіки, бо проти такого проєкту гостро виступають росіяни". Тішков не сказав всієї правди, відмовився відповідати на запитання кореспондентів, які домагалися пояснення, що сталося з німцями на Поволжі і чи правдою є те, що російські шовіністи, навіть в уряді президента Боріса Єльцина, взагалі противляться наданні будь-яких спеціяльних прав для німців, все ще вважаючи їх ворогами Росії. Якщо Росія сьогодні хоче сяк-так полагодити проблему німців то це тільки завдяки ініціятиві президента України Л. Кравчука, який вийшов зі своєю власною ініціятивою, яку він продовжує реалізувати. Росіяни, — пишуть деякі німецькі газети, — хочуть тільки мільйонів марок допомоги, але вони ледви чи здібні будуть полагодити в людський спосіб цю проблему. На думку Тішкова демографічна ситуація не дозволяє сьогодні говорити про встановлення автономної республіки для німців. Москва боїться відосередній тенденцій внутрі контрольованої нею федерації і цілковитого розпаду території, що її тепер називають Росією, — кажуть спостерігачі.

У СВІТІ

В СТОЛИЦІ ТАДЖИКІСТАНУ Душанбе продовжуються масові мітинґи ворогуючих політичних сил, які цілком паралізували цивільне життя міста. Опозиція і прихильники уряду щільним кільцем оточили будинок парляменту. Посередині „політичних барикад" стоять формування внутрішніх військ, озброєні алюмінієвими щитами і ґумовими кийками. На сесії Верховної ради обговорюють варіянти виходу з кризи, однак представники преси покищо не володіють ніякою інформацією.

КОМУНІСТИЧНИЙ В'ЄТНАМ, економіка якого вщент зруйнована багаторічним соціялістичним експериментом, почав ще в 1986 році обережні ринкові реформи, а тепер узаконив їх, лібералізувавши ціноутворення: ціни на більшість товарів і послуг будуть призначатися тими, хто їх виробляє і надає. Однак власті, як і раніше, братимуть участь у призначенні цін на харчі і золото й у встановленні обмінного курсу валют.

В ЧЕТВЕР, 30-ГО КВІТНЯ, празькі газети „Телеґраф" і „Метрополітен" надрукували списки 386 чехо-словацьких журналістів, які в часи комуністичного режиму мали таємні зв'язки зі службою безпеки. З наближенням призначених на 5-го червня парляментарних виборів в країні знову загострилося питання про те, як належить поставитися до тисяч викритих аґентів. Консервативні політики вимагають опублікування повних списків, які налічують до 140,000 осіб. Ліві організації виступають проти оприлюднення повних списків.

ЗГІДНО З ВИСЛІДАМИ опитування, проведеного в 10 воєнних ґарнізованих на території Росії, 66 відсотків офіцерів і капралів підтримують практичні кроки уряду, спрямовані на приватизацію підприємств торгівлі. 75 відсотків опитаних висловилися за передання землі у приватну власність, 69 відсотків — за приватизацію житла. Однак приватизацію державних підприємств і лібералізацію цін більшість опитаних не схвалила. 24 відсотки вояків вважають можливими масові стихійні виступи населення. 35 відсотків кадрових військовослужбовців хочуть звільнитися зі збройних сил протягом найближчих двох років.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА, 30-го квітня, секретар Державного департаменту Джеймс Бейкер подався до Капітолю, щоби переконати Конґрес про „абсолютну конечність" схвалення допомоги Росії та іншим республікам колишнього СССР. Одначе виглядає, що великих успіхів державний секретар не мав, бо члени Конґресу підкреслили потребу особистого зацікавлення в тому самого Президента, якщо він такого схвалення вимагає. Крім цього інші члени Конґресу, хоча свідомі конечної потреби такого схвалення, не думають, що це буде можливим до здійснення, як цього бажає Уряд, ще до часу офіційної візити президента Росії Боріса Єльцина запланованого на 16—17-го червня. Аналітики підкреслюють, що відвідини Капітолю державним секеретарем відбулися якраз тоді, коли почав кружляти лист демократичного конґресмена з Мишиґену Дейвида Боньора, закликаючи не схвалювати цієї допомоги поки Президент не представить більш конкретної програми для внутрішньої ситуації в ЗСА, зокрема створення нових місць праці.

У ВАШІНҐТОНІ конґресмен-демократ з Мишиґену Баб Трекслер, який був відповідальним за видатки міжпростірної аґенції, ветеренської та житлової програм у своїй промові в Палаті Репрезентантів заявив, що відходить на пенсію при кінці біжучого року. 62-літній Б. Трекслер, який був вперше обраний до Конґресу в 1974 році, буде 52-им з черги конґресменом, який добровільно відходить цього року на пенсію. Він уважає, що його переобра був запевненим, одначе нічого не говорив про те, що його одним із тих, які виписували чеки без покриття випадку таких чеків було 201.

У КАЛІФОРНІЇ літакобудівна фірма МкДо лл Даґлас о чотиримо- офіційно відкрила свої пляни про випуск но оверховими торового реактивного літака-велета ав би коштувасидженням, який за їхніми підрахункам х на початку 4—5 ти на 12 відсотків більше, як підрахов сковним почином, біл. дол. Новий літак типу МД-12 є нкурувати з такими але й також одною із можливостей інґ чи европейським лікатобудівними фірмами, як мом. Одначе аналітики повітряноавтобусним консорці така можуть бути куди твердять, що кошти цього знову деякі з них квестіобільшими, як підраховано, кДоннелл Даґлас, яка вже нують можливість фірми ві клопоти, спромогтися на довший час має фінанс завершення цього амбі ого пляну.

УРЯДОВІ ПОКАЖЧИКИ економічного зросту минулого тижня виказали скромний зріст на 0.2 відтотка. Все ж таки, це вже третій з черги місяць покажчики спинаються вгору, хоча й дуже скромно, а базовані вони на спільних статистиках безробіття, наспілих фабричних замовленнях і пожвавленні активності покупців.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Леонід Кравчук про взаємини України й Америки

Президент України Леонід Кравчук поінформував на пресовій конференції у Києві в минулу середу, 28-го квітня ц. р., що чотири колишні члени Совєтського Союзу — Росія, Україна, Білорусь і Казахстан — підписали договір щодо арсеналу атомової зброї на їхній території. За тим договором кожна з оцих чотирьох держав виступає як рівна з рештою трьома. Співдружність із своїми 11-ма членськими країнами переймає на себе міжнародні зобов'язання, прийняті у договорах колишнього Совєтського Союзу, але протокол останнього договору про редукцію деяких родів атомових ракет підпише тільки Росія. Далі, Л. Кравчук потвердив давнішу вістку, що 6-го травня він буде у Вашінґтоні, куди запросив його президент Буш.

Президент Кравчук, покликавшись на запевнення від шарж д'афер американської амбасади Джана Гандерсена, заявив, що раніше Америка дивилася на Україну очима Росії. Це — сказав він — змінилося: американський Уряд прийшов до переконання, що Україна — це молода демократична держава, яка змагає до перетворення своєї економічної системи на систему вільного ринку, держава, яка має мирний підхід до всіх сусідів. Тому Америка дасть Україні тепер 50 мільйонів дол. і в наступному році — 90 мільйонів. Це вже рішення президента Буша і Конґресу. Україна дістала статус найбільш упривілейованої держави, що влегшить отримати інвестиції.

Переданий своїми словами зміст кореспонденції „Ню Йорк Таймсу" — це добра подія з усіх аспектів. Проблема нуклеарної зброї на терені України вічно товклася після розвалу Совєтського Союзу.

На цьому місці висловлено вже здивування, чому Уряд президента Буша, Пентаґон і НАТО не журилися цією проблемою за панування Міхаїла Ґорбачова, який ніколи не виступив з Компартії і всупереч підписуваним договорам продовжував зберігати могутні збройні сили, а затривожився, коли розвалилася імперія і на її місце постали демократичні держави без будь-яких аґресивних тенденцій. Це буде великий осяг, якщо та проблема перестане існувати. Можна здогадатися, що підготову до такого нового договору 4-ох держав зробив генерал Костятин Морозов, міністер оборони України, під час недавньої візити у Пентанґоні на запрошення секретаря оборони Ричарда Чейні. Промовчання відвідин генерала Морозова, якого прийняли з усіма почестями, сталося ще на ґрунті конфлікту між секретарем оборони Ричарда Чейні і державним секретарем Бейкером. Джеймс Бейкер найдовше боронив концепцію орієнтації на „центр" існуючих федеративних держав. Якщо він підпише зреферований вище договір чотирьох держав, на території яких був здепонований ядровий арсенал і якщо він потвердить своїм підписом ненарушність кордонів України — то це буде акт історичної ваги.

Темною плямою на історії американської закордонної політики було тільки у теорії визнання права народів на державне самовизначення та у практиці не тільки потурання, а тісна співпраця з большевицьким Совєтським Союзом, цілою його ганебною політикою тюрми народів. Прославлюваний в Америці Френклін Делано Рузвелт довів до абсурду те братерство зі Сталіном в Ялті 1945 року. Це була би подія найбільшої історичної ваги, якби епіґон русофільської закордонної політики ЗСА, Джеймс Бейкер, з Савла став Павлом і зміни свою традиційну орієнтацію на московський „центр" на орієнтацію на демократичні національні республіки. Тому треба бути обережним. Вітаючи добру державницьку заяву Леоніда Кравчука — треба думати — якою буде зустріч чотирьох міністрів закордонних справ із Джеймсом Бейкером і яке буде перебування у Білому Домі Леоніда Кравчука, вперше як обраного народом президента України.

ВЕРХОВНИЙ СУД Альжиру затвердив заборону на діяльність Ісламського фронту спасіння як політичної партії, підкресливши при цьому, що фронт практично продовжує свої підривні дії і закликає своїх прихильників до збройного опору новим властям.

Микола Бараболяк

ЯКОЮ БУТИ КОНСТИТУЦІЙНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ?

(На марґінесі останніх виборів у Великобританії).

I

Відомо, що знавці працюють нині над текстом нової Конституції України. У звичайних умовах дістаються до преси інформації про хід такої праці, а головно про засади, на яких формується проєкт основного закону країни. Останніми часами говориться в пресі про „президентські" прероґативи, зокрема у зв'язку із встановленням позицій 'представників' Президента, в чому можна б добачувати натяк на формування принципів Конституції України на американському узорі.

9-го квітня відбулись у Великобританії вибори до парляменту, а це нагода звернути увагу на конституційні принципи, на яких будуються модерні державні системи. А від того, на яких конституційних засадах встановити державне будівництво, залежить пізніше буття держави. Правда, у новітніх державах конституцію все можна поправити. Тільки у ЗСА — це дуже скомплікований і важкий до переведення процес. Та все ж краще зразу сперти її на основах випробуваних на державній практиці. В останні десятиріччя взором для встановлювання конституцій новопосталих державних формацій є звичайно дві системи — британська й американська, парляментарна чи президентська. Британський парляментаризм має сиву бороду. Сягає початків XIII сторіччя, а характерний тим що у Великобританії властиво нема Конституції. Не існує у формі одного писаного документу, якими є, звичайно, конституції світу, як і американська. (На марґінесі треба завважити, що американська конституційна система бажала виправити недостачі британської, встановлюючи основним її принципом поділ влади на три вітки, взаємно себе контролюючі (checks and balances), щоб одна не приголомлювала другу.

Сталось це внаслідок помилки. Творці американської Конституції, беручи до уваги британську, вірили, що король має забагато влади, надуживає її, і тому не можна допустити, щоб американський „король", орган виконної влади, Президент, міг теж так же надуживати свою владу. А творилось таке у Великобританії, де король перекуплював депутатів до парляменту. Не було тоді вчення політології, й американські творці Конституції не відали, що парлямент при кінці XVIII сторіччя був уже всевладним. Згодом перекупства парляментаристів покінчились, і британський парлямент, як повний речник і представник народу, став усевладним. Є вправді в британській коституційній системі другий законодавчий орган — Палата Льордів, свідок колишньої влади февдалів. Та нині це тільки терен для політичних дискусій, переоцінки законів схвалених парляментом, але беззубий. Палата Льордів може тільки відкласти на один рік уведення закону в силу.

Парлямент усесильний. Тільки здоровий глузд є межею, яку він переступить у його всевладі. Нема у Великобританії питання „конституційности" законів, як у ЗСА, де Верховний Суд може визнати кожний закон недійсним під закидом, що незгідний із Конституцією. Жартують, що британський парлямент не може тільки перемінити жінку у мужчину і навпаки. Уряд в цій системі є наче агентом парляменту, виконавцем напрямних політики його більшости. Парлямент може в кожний момент відкликати уряд, чи радше уряд мусить резиґнувати, коли не має підтрим ки партії більшости.

Коли порівняти у тому відношенні британську парляментарну систему із президентською (американською), то різниця кидається яскраво у вічі головно в структурі і ролі речників виконавчої влади: в парляментарній системі діє двох — тут дуалізм. Репрезентативні функції відмежовані від виконних. Королева у Великобританії та президенти таких держав із парляментарним устроєм як Німеччина, Австрія, Італія, Ізраїль — це тільки фіґури, символи. Дійсні носії виконавчої влади — це прем'єр-міністри (канцлер у Німеччині) вибирані парляментами і уповні ім підзвітні. В президентській системі президент — це справжній „король", якого практично не можна відставити під час його каденції, а право вето законодатних актів, ще більш зміцнює його владу. Та коли за Президентом не стоїть більшість у Конгресі (як тепер, і нема вигляду, щоб воно змінилось), то це причина драчки кризи у державі: Конгрес звинувачує Президента, а Президент — Конгрес за економічний застій.

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Тамара Невінчана

Київ

Тріюмфальні мандри капелі „Думка"

Коли під могутнім склепінням собору „Abbaye aux Dames" у Сенті вперше на французькій землі зазвучала українська релігійна музика і вознеслися до Бога прекрасні слова „Благослови душе моя, Господи", „Святий Боже", „Вірую", „Милість спокою", „Достойно єсть", „Отче Наш", чутливі слухачі застигли, вражені її високою простотою і чистотою, світлою надією, красою та співучістю звучання. І подумалося: чи міг сподіватися Микола Леонтович, застрелений злодійською рукою в лиху годину 1921 року в глухому українському селі, або Дмитро Стеценко, що так рано помер від життєвих незгод — чи могли вони сподіватися, що їхні твори, звернені до найсвітліших людських почуттів, збентежать серця не тільки українців, а й французів, еспанців, німців — всіх, хто почув національну хорову капелу „Думка" у її нинішньому квітневому турне по Франції, Еспанії, Німеччині.

До цього часу українська православна культова музика була зовсім невідома у Европі. Французькі шанувальники хорового мистецтва здебільшого були впевнені в тому, що на Україні взагалі такої музики не існує, а якщо й була раніше, то зазнала знищення совєтського режиму. Тим більшим одкровенням і справжнім відкриттям прозвучали духовні твори композиторів XVIII сторіччя — Веделя, Бортнянського, Березовського, а особливо авторів XX сторіччя — Леонтовича, Стеценка, Кошиця.

Капеля „Думка", яка існує на Україні вже понад 70 років, останній раз була у Франції у 1929 році, в Еспанії ж запрошена вперше — на фестиваль духовної музики у центр Наварри Пампльону.

В організації цього вагомого турне поєдналися зусилля Спілки композиторів України, яка виступила його ініціятором (очолив цю роботу відомий композитор Іван Карабиць), Інституту старовинної музики міста Сент (президент — Філіп Дібос), а також еспанського центру „Гармонія". Багато зробив для здійснення цієї поїздки і о. Павло Когут — крилошанин, декан української церкви у Ельзасі, Льотарингії та Люксембурзі. Він залучив „Думку" до участі у церковних літургіях, а також до благодійних концертних виступів капелі у своїй парафії.

Уже дуже давно — і це визнають самі думчани — капеля не бачила такої надзвичайної кількости зацікавленої публіки, щоб їх так палко прийняла. Це був справжній тріюмф з багатьма „біс", з аплодуванням стоячи, з бажанням слухати ще і ще прекрасний виразний спів „Думки". Треба визнати, вона була того варта. Відтоді, як у 1984 році капелю очолив талановитий, вольовий і енергійний Євген Савчук, її репертуар значно розширився і вдосконалився. Крім української клясичної спадщини, духовної музики, фольклору „Думка" з успіхом співає твори великої форми Баха, Моцарта, Бетговена, Дворжака, Россіні, Бізе, а також втілює сучасні композиції відомих українських композиторів Станкевича, Карабиця, Зубицького та ін. Дуже тепло сприйняли нині слухачі перлини українського фольклору — „Заповіт", „Реве та стогне", „Чуєш, брате мій", „Щедрик", „Ой глибокий колодязю", „На Івана Купала", „Дримба", (останні три в обробках Є. Станковича і В. Зубицького).

Справжньою святковою подією для слухачів Сенту, Фонтене-Ле-Комт (Франція) та Пампльони (Еспанія) стало виконання „Стабат матер" Россіні. У Франції „Думка" об'єдналася для цього з Сентським аматорським хором та оркестрою (всього біля 300 виконавців), а в Еспанії співала в супроводі Національної симфонічної оркестри України під керуванням Ігоря Бланкова. Виконавці зуміли донести до публіки драматизм і неповторний скорботний ліризм грандіозної композиції „Divino maestro" („божественого маестро"), в якій унікально поєднуються риси ораторіяльного та оперного, суто россінівського стилю. Гарно впоралися з складним вокальним завданням і молоді українські солісти — Людмила Давимука (сопрано), Вікторія Майфатова (меццо-сопрано), Леонід Тищенко (бас) та Анатолій Юрін (тенор). Своєрідні красиві тембри їх голосів,довершеність ансамблевого виконання у поєднанні з проникливим мельодизмом і пластичністю музики Россіні викликали великий ентузиязм слухачів. Чудова акустика соборних заль, де виступала „Думка", дуже сприяла особливому, урочисто-піднесеному враженню від концертів капели.

Щойно „Думка" повернулася до Києва у рідні пенати. Попереду нові гастролі — вже по Україні. Побажаємо ж їй зачарованого хоровим мистецтвом, закоханого в музику слухача і нових творчих завоювань на ниві служіння оновлений української культурі.

Олександер Серафин

ЗАХІД ДОПОМОЖЕ УКРАЇНІ

Генеза поважнішої допомоги в сумі 24 більйони долярів, що її проголошено 1-го квітня 1992 року сягає ще до часу візити державного секретаря Бейкера до Москви в кінці грудня 1991 року. Розмови продовжувалися в січні ц. р., коли то Вашінґтон почав думати про членство Росії, України та інших новоствоорених країн у Міжнародному валютному фонді (МВФ) і Всесвітньому банку (ВБ). З кінцем січня, сім найзаможніших країн, „велика сімка", погодилися на допомогу на більшу скалю після потвердження МВФ економічних реформ і прийняття нових країн в членство МВФ і СБ, що і сталося 26-го квітня цього року.

Ці самі сім країн на конференції 27-го лютого почали опрацьовувати деталі допомоги. В березні появився еляборат колишнього президента Ніксона,в якому він критикував дотеперішню допомогу як „жалюгідно незадовільну". Відгук, який викликав цей документ посунув справу допомоги вперед. Не менший вплив мала також і політика. А це перевибори президента в ЗСА, вибори у Великобританії і надходяча сесія російського парляменту.

Для виявлення підтримки політики Єльцина і його економічних реформ перед критичною зустріччю у парляменті, прийшло до поспішного рішення і об'яви. Швидкий хід дій з кінцем березня 1992 року причинився до збентеження між союзниками Заходу, коли перед ними стали неясними питання: що включає 24 біл. дол. допомога та який відсоток становлять нові зобов'язання, хто має дати скільки і чи всі ці гроші є для Росії. З тим також зродилося невдоволення деяких держав, наприклад, Японії, що вони не були вповні консультовані і згідні з складовими частинами і сумами цих частин допомоги. Експерти вважають, що майже половина цієї допомоги є підсумуванням попередніх обіцянок. „Велика сімка", МВФ і ВБ є стурбовані тим, що поступки, які російський уряд зробив, щоб заспокоїти критиків економічних реформ, можуть зробити цілу програму допомоги марною. Тому, що всі деталі не були докладно випрацьовані,важко сказати чи щось з цієї суми дістанеться для України.

У половині квітня МВФ подав, що колишні республіки СССР потребуватимуть 1992 року 44 біл. дол допомоги, щоб забезпечити перехід їхніх економій до ринкових відносин. З цієї суми 24 біл дол. потрібно для Росії, а решта 20 біл дол для 14-ох колишніх республік. Поважна більшість цієї суми буде видана на фінансування потрібних імпортів — їжу і запасні частини. З 20-ти біл. дол. „велика сімка" правдоподібно дасть більше сім більйонів долярів, МВФ і ВБ два до три більйони, а три більйони долярів становитиме відсування речення основного капіталу і відсотків їхнього заборгування з чужоземними країнами, а про решту ще не встановлено признання.

З початком квітня, МВФ переглянув економічні зміни у колишніх республіках з метою рекомендувати їх прийняття у членство з кінцем місяця. МВФ висловив 6-го квітня ц. р. признання Україні за її зобов'язання перейти до ринкових відносин, але не висловив схвалення. Завідуючий директор МВФ похвалив Україну за її зобов'язання інтеґруватися у міжнародну фінансову спільноту. Він висловив готовість посилити свою співпрацю з Україною на її дорозі до економічних реформ.

ВБ плянує позичити 12 до 15 біл. дол. колишнім республікам до 1995 року, фінансуючи виробництво харчів, нафти і потрібних імпортів запасних частин. З цієї суми півтора більйона долярів буде видано ще цього року. Першу позичку передадуть, правдоподібно, Росії в половині року на імпорти запасних частин. Дальші позички призначені на сільсько-господарські потреби, щоб збільшити виробництво харчів і видобування нафти. Уряди нових країн є зайняті своїми монетарними проблемами і ще не звернули належної уваги на проєкти, що їх міг би фінансувати ВБ.

Політика ЗСА щодо колишніх республік ще не уточнена і не збалансована. Продовжується тенденція протеґування Росії і Єльцина, хоча поволі позначуються зміни, особливо у відношенні до України та вимога, щоб Росія продавала нафту по ринкових цінах принесе Росії більйони додаткових долярів за кошт України, Білорусі і Прибалтійських країн, які дотепер купували по знижених цінах. Самовпевненість не є життєздатним для Росії чи інших колишніх республік. Брак співпраці між ними залишається величезною перешкодою до розбудови економічних реформ.

Сама економічна допомога не вистачальна. Конечна також є реформа податкової системи і пожвавлення приватизації. Крах російської економії не можна буде стримати аж доки міжреспубліканська торгівля не буде відновлена. Допомога без економічних реформ буде змарнована, але реформи без економічної допомоги, правдоподібно, не завершаться успіхом.

(Закінчення на стор. 5-ій)

Василь Дідюк

ДОРОГАМИ РІДНОЇ УКРАЇНИ

I

У неділю, 15-го вересня 1991 року, о год. 6-ій по полудні літаком еспанської лінії „Іберія", невелика група торонтонців, через подорожнє бюро „Астра", відлетіла до Мадриду, щоб опісля через Варшаву виїхати автобусом на Україну. По близько 50-ти роках примусової розлуки з Україною, з хвилюванням і прискореним биття серця сідаю до літака. Зі мною їдуть два мої сини і брата син з Бостону. Хоч не почуваю себе найкраще, їхня присутність якось впливає на мене заспокійливо. Еспанський літак великий і вигідний, по береги заповнений, але обслуга не дуже привітна, якась „штивна". Летимо вночі, а в понеділок раненько вітає нас яскраве еспанське сонце; літак приземлюється на Мадридському, в порівнянню до наших американських, невеликому, але на европейський лад симпатичному летовищі. Бігом пологоджуємо формальності пересідки і о год. 10 ранку — ми вже на літаку польської лінії „Льот" прямуємо на Варшаву. Літак не надто комфортний, але обслуга і атмосфера приємна. Може цьому сприяла чудова соняшна погода. З літака оглядаємо Еспанію. Піски, гори і горбки, каміння, малі річки, мало дерев, тільки де-не-де, можна зауважити розкидані між горбами поселення. Еспанія видається бідною...

Год. 3-тя по пол. і ми на Варшавському летовищі. Воно невелике і після большевицького господарювання було дуже опущене. Але в короткому часі зробило великий поступ під кожним оглядом. Колишня пашпортова перевірка тривала годинами, тепер короткими хвилинами. Прямуємо до виходу і відбираємо наші баґажі. На жаль, троє з нашої канадської групи їх не знайшли, аж відібрали другого дня. При виході з летовища на нас, згідно з запевненням провідника і аґенції,мали чекати три автобуси і групи з Арґентини і Бразилії. Разом ми мали виїхати до замовлених готелевих приміщень. Але прикро розчарувалися, бо не побачили ані автобусів, ані груп. Провідники не вміли нам вияснити, що сталося. Вони нас „запакували" до п'ятьох таксівок і повезли, як казали, до гарного, недалеко за Варшавою, приміщення. На жаль, і там, а опісля ще й у другому місці, для нас приміщення ніхто не мав. Нарешті по годинах хвилювань і перемучення, ми знайшли в центрі Варшави приміщення в готелі „Дом хлопа". Готель збудували комуністи для „хлопув", мовляв і вони також можуть спати в готелі!... Він не найкращий, опущений, такий саме, як всі інші, в яких приходилося перебувати і в нашій рідній Україні. Тут ми повечеряли, а помучені нічною їздою пішли, не дивлячись на „вигоди", спати. Вранці — групи, на які ми чекали — з Арґентини і Бразилії — ще не прибули, і через такий „пех" перебування у Варшаві ми продовжили на два дні. Найбільшим злом є безвідповідальність організаторів таких тур, що обіцянками ошукують таки своїх людей. І ця наша група, що складалася з-понад сотні різного позему людей з чотирьох країн, була відпочатку, під кожним оглядом,несправна... Сподіваюся, що організатори цієї тури, добре подумають над сказаним!

Вранці, 17-го вересня після сніданку, тому що маю у Варшаві знайомства використовую час і телефонічно зв'язуюсь з редакцією „Нашого Слова". З ред. М. Вербовим говоримо про все, що тепер актуальне в Україні і діяспорі. Обіцяємо один одному співпрацю і тісніші зв'язки. Спроби говорити з послом В. Мокрим і головою Об'єднання Українців в Польщі д-р Ю. Рейтом не увінчалися успіхом, бо оба вони були на важливих нарадах у справі виборів у Польщі, до яких активно, висунувши своїх кандидатів, приготовлялася українська спільнота.

Решту дня наша група провела на відвідинах Варшави, та її історичних місць і пам'яток, а зокрема: „Старе місто", королівський парк і замок на „Лазєнках", національний музей, костьоли, українську католицьку і православну церкви, бібліотеки та інші. День був похмурий і дощовий. Увечері під час вечері зустрічаємось з представником туристичної кооперативної фірми „Галітур" Зеновієм Бермесом, яка займається нашою турою по Україні. Фірма ця, — це конкуренція „Интуриста", — який ще й дальше хоче тримати все у своїх руках. 18-го вересня, поснідавши, вже разом з турами з Арґентини і Бразилії вибираємось трьома ненайгіршими, але безтуалетними автобусами, швидкість яких не повинна перевищувати 40 км на годину. А якщо додати, що час-від-часу водій мусить шукати „відповідного місця" для перестанку та оминати на дорозі часто немалі ями, то подорож не швидка. Їзда з Варшави до Львова, з перестанками на обід в Перемишлі та прикордонною перевіркою, яка була дуже поблажливою, тривала 12 годин.

Переїхавши польський кордон, ми — в Україні... Хвилювання при переїзді, перемінились у спогади з минулого і цікавість теперішнього, який побачу Львів, яку Україну!? Пізня ніч, але про сон і не думай... Час очікування і денервування немилосердно продовжується... З такими мішаними почуваннями, ми вранці,18-го вересня у Львові, під'їжджаємо до готелю „Львів". Приступаємо до реєстраційного віконця, і тут відразу цілий ряд проблем. Перебування і санітарні умови не до подумання!. В ньому примістилась тільки мала частина нашої групи, решта знайшли щойно другого дня приміщення у кращому готелі „Дністер", який нам обіцяли організатори тури, але знову була якась „причина"? Готелеві гості „Львова" різного національного походження, з переважачою частиною громадян „велікой родіни" з різних азійських республік — гандлярі.

Продовження буде.

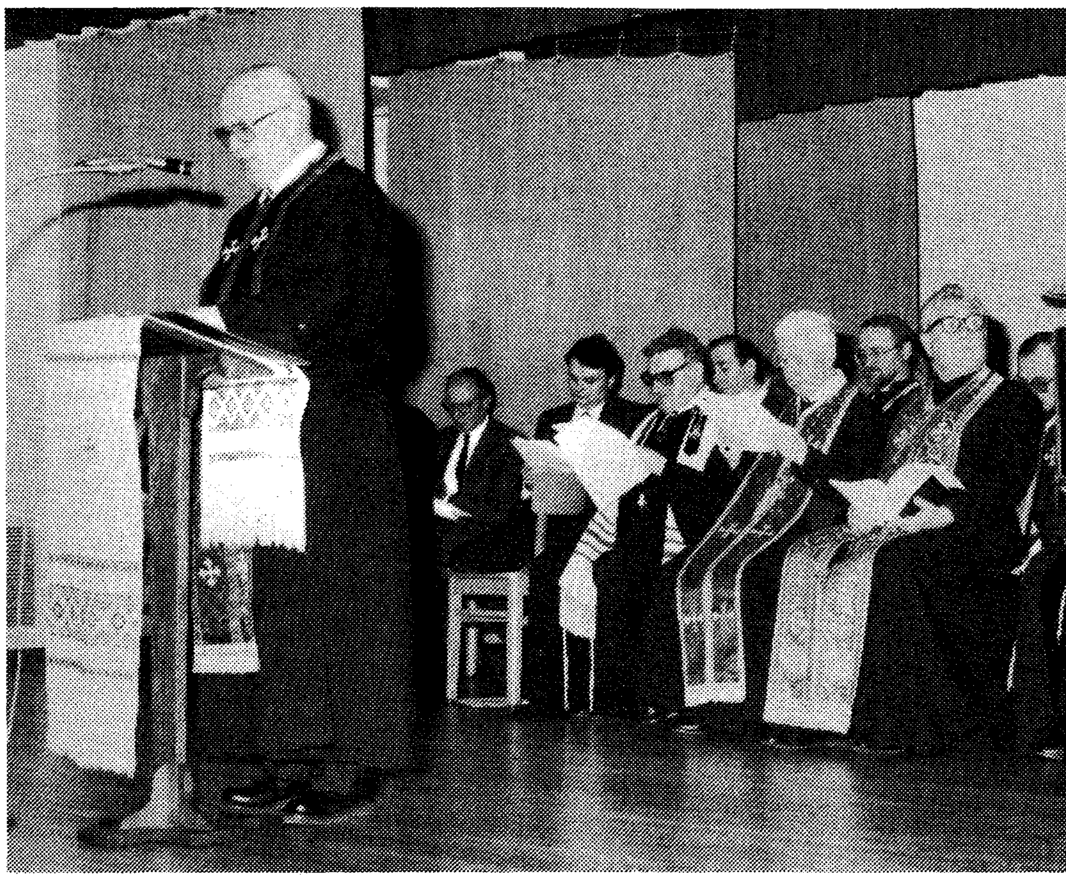
Міжконфесійні відзначення в соборі Пресв. Родини у Вашінґтоні

В столиці ЗСА відбулося міжконфесійне відзначення з приводу відновлення релігійної свободи та державної незалежности України.

Урочисте відзначення відбулось у головній залі українського католицького собору Пресвятої Родини у Вашінґтоні, під головуванням рабина Дейвида Бен-Амі.

Програму розпочато співом хлоп'ячого хору із штату Огайо під керівництвом Олександра Мусічука.

З'ясувавши ціль цього зібрання, організатор і керівник рабин Бен-Амі попросив пастора Християнської Церкви Національного Міста та заступника голови Американського Форуму єврейсько-української співпраці доктора Вільяма Говланда провести молитву. Колишній голова Українського Конгресового Комітету Америки Юрій Нестерчук привітав присутніх. Єпископ українців-католиків у Великобританії Михайло Кучм'як також провів молитву.

Промовляє о. Тадей Кравчук, ЧНІ, парох українського католицького собору Пресвятої Родини у Вашінґтоні.
Сидять (зліва): рабин Дейвид Бен-Амі, Владика Михайло Кучтяк і настоятель української православної катедри св. Андрія Первозванного в Сілвер Спрінґу Григорій Підгурець.

Рабин Бен-Амі після того підкреслив, що це молитовне зібрання скликано також для поширення екуменічного духу в Америці. „В цій країні ми шануємо один одного і нам потрібно ще більше це робити для побудови мостів порозуміння, та визнання, що всі ми є дітьми одного Бога та членами однієї людської спільноти", — заявив він.

Церковний хор собору Пресвятої Родини, під керівництвом професора Миколи Кормелюка, відспівав два релігійні гимни. Дальша програма складалась із молитовних привітів від різних організацій та релігійних інституцій. У програмі також взяли участь парох українського католицького собору Пресвятої Родини о. Тадей Кравчук, громадські діячі української і єврейської громад у Канаді Александер Епстін та Ліда Шимко, настоятель українського православного собору Святого Андрія Первозванного у Сілвер Спрінґу о. Григорій Підгурець, о. прелат Девлин з університету Лясаль у Філядельфії, виконавчий секретар Американського Форуму єврейсько—християнської співпраці Джозеф Пютер, о. Рауль Комесанас із церкви Святого Антонія в Юніон Сиռі, який прибув на цей з'їзд із вірними цієї кубинської парафії зі штату Ню Джерзі, члени угорської громади Сесілія Брос і Бурнем, представниця інформаційного аґенства (З'єднаних Стейтів) Пола Добрянська, повірений у справах України в ЗСА Сергій Кулик, помічник президента З'єднаних Стейтів і заступник помічника пресового секретаря для закордонних справ Роман Попадюк, (тепер, як відомо, призначений першим американським амбасадором у Києві) який виголосив коротеньку промову англійською мовою і завершив її українською мовою.

В програмі також взяли участь: міністер у справах культури із посольства Чесько-Словацької Федеративної Республіки доктор Джеррі Сетлік, пресовий секретар посольства Польщі Войцех Адамецький, колишній американський посол до Чехо-Словаччини Джуліян Мартін Нємчик, представник Союзу Ради Совєтських Євреїв Міка Нафталін, повноважений у релігійних справах посольства Ізраїля Аві Ґранот, парох української католицької церкви Пресвятої Трійці у Сілвер Спрінґ, о. Тарас Лончина та ректор української католицької семінарії у Вашінґтоні о. прелат Іван Бура.

Приблизно у половині програми засвічено урочисто свічку в пам'ять трьох молодих чоловіків, які загинули під час минулорічного московського путчу. Релігійні та інші пісні виконали паніматка Ярослава Лончина, хлоп'ячий хор із штату Огайо, тенор Юрій Яворський, ансамбль народних музик Фабранґена Клецмера, кантор Джером Беррі, який відспівав дві єврейські релігійні пісні. На закінчення програми приблизно триста присутніх осіб відспівали „Вічную Пам'ять" тим, які віддали своє життя за релігійну свободу та незалежність України.

Після прикінцевої молитви, яку провів ректор Української Католицьуої Семінарії о. Бура, відспівано український гимн. Після програми, у бічному залу, при каві, вині та смачній закусці учасники святкувань мали нагоду поговорити та познайомитись одні з одними.

Т. С.

Там, де зустрічаються людські світи...

(Рефлексії з авторського вечора Марти Тарнавської — 21-го березня 1992 року у Філядельфії)

Зустріч автора з читачами — це своєрідне священнодійство. Автор виступає тоді многогранною постаттю, якої публіка начебто й не знала. Ніби вперше відкриваються всесторонні властивості чільної людини такої зустрічі.

Та діє при тому ще один, не раз не усвідомлений чинник. Ним є вже самостійне буття завершених творів автора. Вони не є вже об'єктом опрацьовування, якихось потенціяльних пересунень чи змін. Це вже закінчені одиниці, що живуть своїм життям, випромінюючи свою сутність у всіх своїх аспектах, наснажують читачів або ж відштовхують їх, отже діють самі твори. Зустріч із їх автором — це зустріч із джерелом, з творцем, який перелив частину своєї істоти в них і надхнув їх життям, тому твори живуть. Пригадаймо ж тільки на хвилину, як трактували свої написані і ненаписані — тільки виношені — твори Іван Франко і Леся Українка, називаючи їх, зокрема незавершені на письмі, ненародженими дітьми своїми (у лустуванні обох письменників).

З такими роздумами приходу до зустрічі з авторкою Мартою Тарнавською, відомою в літературних колах особистістю. „Тільки" десять років тому мала ця письменниця свій авторський вечір з приводу появи її другої збірки поезій „Землетрус", (першою була — „Хвалю ілюзію"). Тепер це зустріч з нагоди появи її третьої збірки, цим разом — малої прози оригінальних нарисів і оповідань та перекладів із світової літератури — „Самотнє місце під сонцем", (В-во Ю. Середяка, Буенос Айрес, 1991, 193 стор.) Вечір влаштував 43-ій Відділ Союзу Українок Америки, де авторка є членкою.

Марта Тарнавська, із званням маґістра в галузі фахової праці — бібліотекарства, є керівником відділу міжнародного права юридичного факультету Пенсильванійського університету, отож є чільним консультантом, а часто лектором в ділянці бібліографії для заавансованих студентів, включно з докторантами права, зокрема міжнародної юриспруденції. Марта Тарнавська має доволі рідкісну здібність, працюючи „на повний час" у своїй дослідно-педагогічній академічній ділянці й публікуючи наукові розвідки, діяти творчо у літературі, дбаючи при тому про високий рівень і селективність у плодах цієї сфери свого життя. Доказом уміння її майструвати ті складності є нагороди й відзначення Марти Тарнавської: Алюмнів Темплянського університету (1962), Спілки Українських Журналістів Америки (1973), Літературного Фонду ім. І. Франка (1974), Українського Дослідчого Інституту Гарвардського Університету (1989). Марта Тарнавська є членом Об'єднання Українських Письменників „Слово" та Міжнародного Пен-центру письменників в екзилі, також інших престижевих товариств.

Письменниця є при тому пластункою, членкою куреня „Чортополохи" з педагогічними завданнями. Рівнорядної ваги є її роля дбайливої матері і дружини, що проглядає у різних ситуаціях її життя. Оця різносторонність діяльности Марти Тарнавської є характерною не лише для неї особисто, але й для її творчости. Є це глибока вдумливість, широта діяпазону і селективність у доборі тематики.

Талант Марти Тарнавської як письменниці проявляється, мабуть, з рівномірною силою в поезії і прозі.

Учасники програми: сидять (зліва) Людмила Чайківська, Іванна Кононів, Марта Тарнавська, Катря Оранська-Петик, Ліза Чепіль, д-р Леонід Рудницький; стоять (зліва) Мстислав Петик, Анна Максимович, Анастазія Жилава, Марія Данилів і гість з України Анатолій Погрібний.

Коли читати її поезію, вона — поетеса par excellance, коли ж вчитуватися у її прозу, вона майстер малої прози. Міра таланту творця визначається тривалістю життя його твору. Звичайно, не нам, сучасникам, робити проґнози в майбутнє. Все ж, читаючи поновно вірші її обох збірок, знаходиш все щось нове, незапримічене, і насувається окреслення їх, що є в них elan vital, бо вони в більшості очищені від проминальних елементів. Навіть новіші її твори, написані з приводу драматичних подій в Україні — Чорноблия чи проголошення незалежности України — мають тривалі якості. У новій збірці прози її пера проглядає зріла мудрість життя, екзистенціялістична риса дії підсвідомости у життєвих проявах психепротаґоністів її творів. Людина прийшла на світ як індивідуум — у метафізичному розумінні — як неповторність. В процесі життя, не дивлячись на обставини його, вона й залишається самотньою, часто у затяжній боротьбі із власним „я". Так сприймає прозові твори письменниці читач, який знаходить в них себе і шукає відповіді на власні життєві питання, нібито продовжуючи десь — у якійсь точці — перерваний творчий процес. Спостереження цього роду потверджують рецензенти творів авторки. Згадати хоча би голос з України — Віктора Маринчака з Харківського університету про те, що в авторки специфічний філософський склад мислення і вільний пошук... Найглибше враження залишив у мене „Европейський записник", що можна б окреслити „травелогом душі"; людина шукає відповіді на питання суті свого життя. Чи знаходить вона його? Так насувається те одвічне Шекспірівське питання. Натомість новеля „Мала людина і море", що наче перефразовує Гемінґвеєве „Стара людина і море", — виявляє глибокий психологізм авторки у відкритті дитячої особистости.

Добір авторів творів, перекладених нею, дуже ориґінальний, він продовжує нитку її власного мислення і вводить її у хороми світової літератури.

Тут уже час перейти до моментів самого авторського вечора. Відкрила його Анна Максимович, голова 43-го Відділу СУА, висловом привіту і вдоволення, що влаштовують цей літературний вечір з нагоди появи книжки шанованої усіма, відомої письменниці, членки Відділу. Імпрезою провадила Людмила Чайківська, імпрезова референтка 43-го Відділу СУА, яка завжди вносить у своє ведення елемент тепла і любови — цим разом до Марти Тарнавської. При тому Людмила Чайківська має здібність означити не раз мало помітні іншим, але суттєві риси особистости, про яку говорить. Отож за цілість вечора і за його одухотворену і приязну атмосферу відповідає таки Людмила Чайківська.

Слово про авторку сказав д-р Леонід Рудницький, літературознавець, який у дотепній, притаманній йому формі, накреслив моногогранність творчої літературної й наукової діяльности Марти Тарнавської. Цінним був короткий виступ проф. Анатолія Погрібного, що очолює катедру української літератури в Київському університеті. Наведемо його деякі думки: „Щастя, що поганьблення література доби СССР тут компенсувала, що додано свіжих брав до українського літературного процесу. У творчості М. Тарнавської проглядає струмінь інтелектуально-філософського мислення. Її слово наснажене екзистенціялістичними мотивами. Є в її творчості елементи неоклясики, також і Празької школи. В загальному — це синтезування традиційних вартостей із модерними в поезії і в прозі. Творчість авторки не багата кількісно, зате коштовна. Яків Щоголів сказав колись про свою рідну річку Ворсклo: „Ворскло — річка невеличка, але вона чиста..." Проминули часи, коли „Рубіконом став океан". Тепер мости через океан відкрились. Це початок повороту в Україну її творчих душ".

Акторка Ліза Чепіль, з притаманним їй ліризмом і умінням інтонацією інтерпретувати твір, прочитала ряд поезій, між ними прекрасні рядки про Зальцбурґ. Поезію і прозу читала також інша відома акторка Іванна Кононів, з-посеред читаних нею поезій сильне враження залишив вірш „Батькові". З особливою майстерністю вияву внутрішньої форми читала сама авторка: „Европейський записник" та „Буденні діялоги на болючі теми" (уривки).

Рідко чуємо аванґардну музику з українським вокальним підтекстом. Цим разом наша громада мала нагоду послухати дуже добре звучання її у виконанні акторки Катрі Оранської-Петик на слова лірики Марти Тарнавської, музика Гуміловича, при фортепіяні — Мстислав Петик. Під кінець вечора авторка отримала дар і квіти від 43-го Відділу СУА — вручила проф. Анастазія Жилава, заступниця голови, та від куреня „Чортополохів" вручила квіти Марійка Леськів.

Марта Тарнавська висловила щиру подяку за влаштування її вечора та за участь присутніх.

Товариська гутірка при добірному буфеті, зладженому членками 43-го Відділу СУА під проводом Марії Данилів, закінчила цей добре продуманий авторський вечір.

Н. Пазуняк

Шевченківське свято у Клівленді

У неділю 15-го березня, в залі парафії Покрова Пресвятої Богородиці у Клівленді-Пармі відбулося величаве Шевченківське свято.

Уже від багатьох років увійшло в нас у звичай, що для відзначення Шевченківських роковин створюється окремий громадський комітет, в склад якого входять представники всіх наших шкіл та молодечих організацій — Пласту і СУМА.

Виконавцями програми свята є учні школи українознавства Т-ва „Рідна Школа", школи українознавства ім. Тараса Шевченка при соборі святого Володимира, парафіяльної школи при катедрі святого Йосафата, школи гри на бандурі ім. Григорія Китастого, танцювальної школи „Каштан", організації молоді Пласт і СУМА.

Яким же відрадним явищем є факт, що наша молодь спільно вшановує нашого найбільшого генія і пророка, творця української нації Тараса Шевченка.

Діти, готуючись до свята, мусять спільно сходитися і при цьому ближче пізнають себе, разом вивчають програму та у шляхетному змаганні, щоб якнайкраще понисатися своїми виступами, наснажують свої молодечі душі любов'ю до свого народу й виростають у переконанні, що вони, хоч розкинені й живуть у різних околицях серед неукраїнського оточення, є братами й сестрами і дітьми того самого народу, тому спільно вшановують славного Батька Тараса.

Звикнувши від дитинства до спільної праці, будуть і в майбутньому, коли стануть дорослими, краще, ніж старше покоління, спільно працювати для свого народу.

Наш добрий звичай анґажувати всю українську молодь спільно діяти, спільно звеличувати Шевченка, варта вводити в усіх українських громадах, якщо його ще не практикують.

Громадський комітет для вшанування Шевченківських роковин був зорганізований старанням Українських Злучених Організацій метрополітального Клівленду, що його багато років очолює мґр Василь Ліщинецький. Комітет цей очолив інж. Євген Палка, активний пластовий і громадський діяч.

Свято відкрив коротким вступним словом голова УЗО мґр Василь Ліщинецький.

Після відкриття, коли піднялася завіса, публіка з захопленням привітала оплесками чудовий живий образ у різнобарвних народних строях нашого цвіту, нашої дорогої рідношкільної молоді, яка в духовному піднесенні з радісною усмішкою на устах відспівала „Заповіт" Т. Шевченка (муз. обр. Г. Гладкого). Потім виступив танцювальний ансамбль „Каштан" під керівництвом Давида Возняка, який виконав з великою бравурою три танки: „Привіт", „Закарпатський танок" і „Гуцулку".

Наступною точкою була збірна деклямація учнів цілоденної середньої школи при парафії святого Йосафата під опікою учительки Анни Завадівської, її ж авторства поема „Встань, Тарасе".

Святочне слово виголосила учениця 9-ої кляси школи українознавства Т-ва „Рідна Школа" і членка СУМА Наталя Баслядинська. Такого надзвичайно доброго слова почути від учениці 9-ої кляси, мабуть, ніхто з присутніх не сподівався. Бож, направду, не раз виступи дорослих промовців не стоять на відповідній висоті. Майже кожний із присутніх був здивовано захоплений промовою цієї дівчинки. Чистота мови, інтонація, логічне наголошування кожного слова, підкреслення важливої думки, її змісту та вагомости, були подавані з надзвичайною прецизністю. Не дарма після закінчення її промови оплескам не було кінця. Всі ми, її учителі в рідних школах, гордимося нашою надзвичайною ученицею.

Після промови юні члени СУМА рецитували поему „Поклін Тарасові" авторства І. К. Збірну деклямацію „Поклін тобі, Тарасе" й „Учітеся, брати мої" виконали учні нижчих кляс школи Т-ва „Рідна Школа" під керівництвом учительок Лідії Жакунець, Ольги Горкавчук, Дарії Крамарчук, Оксани Баслядинської, Людмили Боєчко та Лідії Горошко, а поеми „На високій дуже кручі" і „Слава не поляже" рецитували Данило Раковський і Рома Почтар, учні 4-ої кляси.

Після перерви старші учні та інструктор школи бандуристів ім. Григорія Китастого виконали на бандурах „По діброві вітер виє" (слова Т. Шевченка, муз. обр. Г. Китастого).

Окремо виступив, наспівуючи при бандурі власну композицію на слова Т. Шевченка „Берестечко" відомий на нашому терені всесторонньо обдарований музиколог Олег Махлай.

Поему „Думи мої" (сл. Т. Шевченка, муз. Г. Китастого) на бандурах виконали: дитячий ансамбль, старші учні школи бандури ім. Г. Китастого при православному соборі св. Володимира, інструкторами якої є Олег Махлай, Андрій Бебко й Ігор Махлай.

Поему „Гамалія" рецитували юначки куреня ім. княгині Ольги в супроводі бандури Ренати Кость.

Організатори свята мали можливість урізноманітнити програму, користаючи з перебування на відвідинах у родини концертового скрипаля з України Богдана Субчака, який відіграв на скрипці „Мелодію" Чайковського, „Таїс Медитейшин" Масне та „Нащо мені карі очі", якому акомпаньювала Ліда Остапович.

У продовженні програми „Явір" та „Слава, слава Кобзареві" відспівали молодші учні, „Учітеся, брати мої" деклямував М. Лещанський, а „Думи мої" рецитувала Христина Богуславська в супроводі бандури А. Нездолія. В кінці учні 8-ої кляси українознавства ім. Т. Шевченка при православному соборі св. Володимира відспівали під проводом Ліди Остапович дві пісні — „Така її доля" та стрілецьку пісню „Ой у лузі червона калина".

Свято закінчено українським державним гимном „Ще не вмерла".

З поданої багатої програми свята здаємо собі справу як мусіли натрудитись і організатори й виконавці програми на пошану нашому Великому Кобзареві, за що всім їм належиться від української громади велике спасибі.

С. В.

В ЧЕТВЕР, 30-ГО КВІТНЯ, після чотирьох днів безперервних боїв, муджагедіни, очолені радикалом-фундаменталістом Шельбеддіном Гекматіяром, відступили з Кабулю. Воєнні формування Ахмада Шаха Масуда, призначеного міністром оборони, встановили повну контролю над афганською столицею. Того ж дня, в четвер, Савдійська Арабія й Індія приєдналися до Ірану, який першим визнав новий уряд Афганістану.

Віра Буш допомагає Україні

Німецькі газети „Райніше Пост" 29-го січня та „Ратінґер Вохенблят" 30-го січня ц.р. надрукували статті про допомогову акцію, яку організувала німка українського походження Віра Буш-Костюк для мешканців Рогатина Івано-Франківської области.

Під заголовком „Двома подвійними автами. Допомогова акція для України почалася" газета „Ратінґер Вохенблят" пише: „Допомогова акція Віри Буш-Костюк для українського міста Рогатина Івано-Франківської области вже почалася і йде повним ходом. Дирекція гімназії ім. Коперніка вислала листи до батьків всіх учнів з просьбою підтримати її допомогову акцію. Україна потребує в першу чергу харчів і одягу і якщо вчасно не прийде така допомога, то Україні, яка колись була шпихлірем для колишнього Совєтського Союзу, загрожує голод".

Газета повідомила, що Віра Буш одержала телеграму від єпископа з Івано-Франківська, в якій він просив допомогти харчами і одягом. Німецька парафія церкви Св. Марії у Тіфенбройху однією з перших відгукнулася на цей заклик. Було зібрано понад 40 тонн харчів та одягу, які Віра Буш особисто відвезла в Україну 22-го лютого.

Допомогова акція, яку започаткувала Віра Буш, знайшла гарячий відгук в серцях німців міста Лінторф. Про це написала місцева газета „Райніше Пост" і навіть надрукувала фотографію В. Буш-Костюк. Були знайдені спеціяльні приміщення-маґазини, куди мешканці міста приносили одяг, продукти.

Парох церкви Св. Марії в місті Тіфенбрайх вислав усім своїм парафіянам листи, в яких повідомив про допомогову акцію Україні. В листах він писав, що на харчові пачки можна складати також грошові пожертви, а харчі можна приносити щодня від 6 до 8 години до церкви Св. Марії.

Були відкриті шість збірних пунктів-маґазинів, якими займалася Гедвіл Стінґроф. Велику збірку харчів зорганізували тенісовий та молодіжний клюби. Грошову допомогу в сумі 900 німецьких марок пожертвувала німецька організація ім. св. Себастіяна, а фірма „Техніше Гільсверк" виділила вантажні авта для перевезення на Україну зібраних вантажів.

Віра Буш звернулася також до всіх докторів і аптек з просьбою допомогти медикаментами і медичними інструментами, які також потрібні в Україні.

Мама Віри Буш-Костюк, Марія Костюк, живе у місті Воррені, Мишиґен.

Н.Н.

Сходознавчі науки в Україні

Вивчання східніх, зокрема турецьких джерел для історії України є одним з важливих завдань українського Гарварду.

З початку 1930-их років, коли почалося систематичне винищення української інтеліґенції, донедавна большевицька політика провінціялізації України та української культури означала, що такі ділянки як сходознавство або візантиністика могли існувати в Москві чи Ленінграді, але не в Києві чи Львові. На щастя, за останні десять років Український Науковий Інститут Гарвардського Університету (УНІГУ) служив, по суті, як єдиний у світі центр українських сходознавчих наук. Особливо в ділянці османістики. Праці академіка Пріцака, його колишніх учнів д-ра Л. Гайди, д-ра В. Остапчука, проф. Марії Субтельної і проф. О.Субтельного та інших тюркологів, які співпрацювали з УНІГУ, внесли значний вклад у виявлення та видання багатих османських джерел з історії України. Завдяки підтримці жертводавців Фонду Кагедр Українознавства, специфічно Видавничим фондам українських студій: ім. Ярослава і Ольги Дужих, ім. Володимира Юрковського, ім. Мирослава та Ірени Колтунюків, ім. д-ра Євгена Омельського та ім. д-ра Омеляна й Ірени Волинців, при УНІГУ створено серію „Османські джерела для історії України та сусідніх країн", в яку ввійшов і для якої готується ряд важливих томів з текстами, перекладами і коментарями турецьких матеріялів, що стосуються, наприклад, постання та розвитку української козаччини або економічного та суспільного життя в Україні під час турецької та татарської доби.

Тепер, у вільній Україні, відновлення на міжнародному рівні сходознавчих наук стало справою високого пріоритету. Їх розвиток є важливим не лише для кращого розуміння української історії, але сходознавчі науки вкрай необхідні з огляду на близьке географічне розташування України до Близького Сходу. Нині передбачаються активні дипломатичні та економічні взаємини поміж ними. Але через довгу відсутність сходознавчих досліджень в Україні теперішня ситуація гака, що по суті немає з ким починати: незважаючи на окремі кваліфіковані одиниці, нині на Україні бракує своїх сил, щоб поставити сходознавство на належному рівні.

Як і в деяких інших випадках, українське наукове середовище в Гарварді подало допомогу і в цій ситуації. Колишній директор УНІГУ, відомий орієнталіст академік О. Пріцак взяв на себе створення при Академії наук України Інституту сходознавства і йому вдалось переконати Президію Академії та впливові кола в Уряді України в необхідності створення такого інституту, який має стати одним із зразкових в оновленій Академії наук України. Заплановано створити п'ять філій — у Харкові і Львові, де існували визначні традиції сходознавства, а також у Симферополі, Одесі та Дніпропетровську. У візії академіка Пріцака, з часом у філіях Інституту сходознавства, а також у передових університетах України, як у кожній розвинутій европейській державі, будуть існувати всі головні ділянки орієнталістики — арабістика, іраністика, тюркологія і османістика, індологія, синологія, японознавство.

Беручи до уваги центральну ролю в історії України, яку відіграли турки і татари, особливе місце при новоствореному Інституті сходознавства буде османістиці. Бо лише тоді, коли при Академії наук України будуть добре підготовлені та численні кадри, які володітимуть османською мовою та письмом, буде можливо нарешті систематично і обширно відкривати скарби для української історичної науки, які знаходяться в архівах і рукописних бібліотеках Туреччини — збірки не менші, ніж ті, які дали у спадку Польсько-Литовська та Російська імперії, і матеріяли, які набагато трудніші до відчитання та інтерпретації. У зв'язку з тим, 20 — 26 жовтня м.р. у Києві та Криму відбулася міжнародна конференція під назвою „Україна і Османська імперія". Спонсорами конференції були Академія наук України (Інститут сходознавства та Інститут української археографії) і Український Науковий Інститут Гарвардського Університету і Фонд Катедр Українознавства, який призначив субвенцію на покриття деяких коштів. Основні цілі конференції були: 1) поставити питання ролі Османської імперії та Кримського ханства в історії України на належний науковий рівень, бо за совєтський період ця проблематика назагал не розроблялася, або розглядалася ненауково, тобто упереджено, у виключно неґативному дусі і без глибокого знання даних культур і їх письмових спадщин: 2) включити спеціялістів з цілого світу у розбудову османістики в Україні, заохотити їх безпосередньо брати участь у цій справі та оформити спільні проєкти для видання османських джерел з історії України.

Незважаючи на теперішню політичну та економічну кризу, вдалося провести цю конференцію з велеким успіхом. Прибуло 42 гостей з 13 країн, серед них османісти світової слави. З України брало участь 11 осіб. По порядку кількости учасників чужі делеґації були з Туреччини, Америки, Росії, Франції, Англії, Угорщини, Німеччини, Австрії, Голляндії, Польщі, Грузії, Казахстану і Канади. Беручи до уваги міжнародний характер конференції, був устаткований синхронний переклад на українську, англійську, турецьку і російську мови. Прочитані доповіді заповнювали „білі плями" українсько -татарсько-турецьких взаємин, представляли невідомі або мало знані османські джерела (доповіді будуть видані окремим томом Гарвардським Інститутом, Інститутом Сходознавства і Інститутом української археографії в Києві). Були запропоновані деякі міжнародні проєкти, в яких Інститут сходознавства і УНІГУ відіграватимуть важливу ролю — корпус османських літописів, які стосуються історії України і Причорномор'я, видання серії наказів султанського дівану (Мюгімме дефтерлері) і видання османських реєстрів (дефтер) населення різних областей Північного Причорномор'я. Вражені серйозністю плянів Інституту сходознавства, деякі гості висловили бажання брати безпосередню участь у постановленні османістики в Україні, тобто приїхати на якийсь час, щоб вести дослідження або викладати.

Окрім великого успіху конференції у досягненні вищеподаних цілей були ще два осяги. Конференція служила свого роду маніфестацією української науки перед науковим світом, яка проголосила нову еру, в якій будуть подолані тенденції до відокремлення, провінціоналізму і другорядности. В очах учасників присутність провідних османістів, цікавий і свіжий характер тем та високий рівень доповідей і дискусій значно підвищили престиж Києва як потенційного центру науки світового значення. Не один гість висловлював подив, що в Україні вдалося провести таку конференцію (один член російської делеґації заявив, що вони не могли б і мріяти про те, щоб зібрати на конференцію у себе такий визначний контингент османістів). Другим додатковим досягненням був вклад до розвитку формальних українсько-турецьких зв'язків завдяки тим контактам, які створилися між українськими і турецькими делеґатами. До часу проведення конференції турецькі історики були слабо поінформовані про Україну, її культурне і наукове положення та її наміри. Під час конференції проводилися серйозні дискусії про те, як встановити такі формальні відносини, щоб Україна і Туреччина обмінювалися дослідниками і викладачами своїх мов, літератур й історій. Представники обох сторін взяли на себе зобов'язання, щоб розпочати такі відносини в 1992 році.

Велике признання належиться Урядові та Академії Наук України, які у важкій економічній ситуації щедро покрили кошти пов'язані з влаштуванням такої конференції. Але не буде перебільшенням, коли ствердити, що без спонсорства УНІГУ і посвяти надійного молодого наукового співробітника УНІГУ д-ра Віктора Остапчука, конференція цього типу і рівня не відбулася б. Ініціятива провести таку конференцію в Україні виринула власне в Гарварді у жовтні 1989 р. під час чергового симпозіюму про османські джерела, який відбувався в Українському Науковому Інституті. Відповідальність за організацію науковців з Америки, Туреччини і Европи взяли на себе проф. Пріцак — голова, і д-р Остапчук — заступник голови організаційного комітету. Без щедрих датків жертводавців Фонду Катедр Українознавства, які частинно покрили кошт подорожей, не змогла б прибути велика турецька делеґація, без участи якої конференція була б напівдаремною.

Підсумовуючи, можна ствердити, що нині доспіває плід десятилітньої роботи УНІГУ над східніми джерелами історії України, який також перещеплюється на Україну. Завдяки допомозі, спрямованій співробітниками Українського Гарварду та щедрої української громади, яка морально і матеріяльно підтримує український науковий центр в Гарварді, на руїнах українських совєтських гуманітарних наук відбудовуються нові модерні структури, у тому числі українське сходознавство.

ФКУ

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Український амбасадор — гість Філії УКУ у Філядельфії

У Філії УКУ у Філядельфії продовжуються семестральні виклади. Недавно гостем слухачів був не просто гість з України, яких тут таки багатенько тепер, а як сказав у своєму вступному слові професор Леонід Рудницький, „представник режиму", тимчасовий повірений у справах України в ЗСА Сергій Кулик. Молодий (36 років), компетентний, зі смаком одягнений і ще зовсім якийсь не офіційний — він навіть виглядом своїм уособлював нашу нову двосторонню дипломатію, що саме робить в ці дні свої перші кроки.

Слово Сергія Кулика було тривалим, і говорив він щиро, з якимось ентузіязмом людини, що вже дуже довго чекала саме такої нагоди висловитися. Можливо, що за 9 років своєї роботи дипломатичним чиновником від якоїсь напівреальної держави в Організації Обєднаних Націй Сергій Кулик не раз мислив себе повноцінним дипломатом, представником Незалежної України, а може його патріотизм, ентузіязм, щирість — тільки нові маски професійного дипломата. Хочеться вірити в перше.

Багато він говорив. Більше, звичайно, про труднощі, які стоять на шляху до рівновартісного дипломатичного статусу нової Української Держави. Розказав, як готувалася перша візита Леоніда Кравчука в ЗСА, коли він іще був президентом незалежної, але ще ніким не визнаної держави. Як не дуже раділа тій візиті американська дипломатія, і як після спільної розмови спікер Палати Представників Конгресу Фолі проводив пана Кравчука аж до машини, коли почув з його уст сміливу фразу, що СССР вже нема і Горбачову приходять останні дні.

Була мова і про неофіційну зустріч українського президента, ще тоді голови Верховної Ради, з президентом Бушем, що плянувалася на 10 хвилин, а затяглась аж на 40, ну і звичайно, про сприяння української громади в Америці, без участі якої навряд чи все те вище назване і вдалося б. Надто міцна була в ЗСА орієнтація на сильний московський центр, на любого „демократа" Горбачова і всі ті інші всім нам добре знайомі стереотипи, свідченням яких є ще дотепер особливий статус посла в Росії Страуса, який вважається негласним опікуном представництв ЗСА у всіх інших країнах тієї славнозвісної Співдружности.

Потім почалися традиційні запитання і відповіді. Філядельфійських українців цікавили більш конкретні питання, зокрема можливості їх особистих зносин з Україною:

— як отримати вже нову, українську, візу?

— чи скоро будуть українським американські візи такі в Києві давати (а не в Москві)?

— які можливості розширення авіяційного зв'язку з Україною?

Відповіді були компетентними, але не дуже втішними. Українська амбасада в ЗСА ще свого будинку не має. Важко з коштами. Американська сторона в Києві з візами теж зволікає, хоч хороший будинок отримала. Нові авіалайнери на Україні фарбують в блакитно-жовті кольори (компанія авіялінії вже визнана), але квиток за океан для українців в краї залишається дуже дорогим. Та й зрозуміло, що тепер годі надто втішних вістей з України чекати. І на цій зустрічі під кінець довелось говорити про важкий стан її економіки, про нестачу дерева, пального, будматеріялів і не дуже втішні найближчі перспективи. Сергій Кулик як представник режиму, був, звичайно, повен віри в мудрий провід президента Леоніда Кравчука, прем'єра Фокіна і з великою готовністю винив у всьому московських демократів, чорносотенців, комуністів і всіх їм подібних. Дай то Боже, щоб тільки в тому наші біди полягали, але ж таки воно мабуть не так. Чи знайде в собі сили українство в краю для останнього стрибка до лав передових, сильних держав, чи може ще довго нам бути чимось таким, що тут, в Америці, не дуже то й від Росії чи СССР відрізняють? Це питання ніби витало над залою. Хочеться вірити, що так. Як не президент Кравчук, то якийсь новий, а таки мусить вивести державу на пряму дорогу світової цивілізації, і українці в ЗСА зі свого боку зроблять все від них залежне, щоб завершити ту спільну справу, яку і під імперським ярмом, і в діяспорі наполегливо плекали ми протягом довгих тяжких років. У всякому разі, останній виклад був цьому підтвердженням: молодий український дипломат і ті, що колись змушені були покинути вітцівщину, уже ніби єдині...

Сподобався Сергій Кулик філядельфійським українцям. Не хотіла його заля просто так відпускати, і якби не рішучість професора Рудницького — відповідати б йому на питання до ранку. Але Леонід Рудницький закрив офіційну частину, слухачі і гість зійшли до гостинної вітальні, де щирі господині приготовили добрі чай та каву, і продовжуючи розмови про Україну, помалу розійшлись. І я пошла з тими ж думками, що і у всіх приблизно (про волю, державність, майбутнє), але, як чоловік новий в Філядельфії, я не переставав, крім того думати, як добре, що є в цьому місті в українській громади такий куточок, де справді почуваєш себе українцем.

Тарас Корпало

Зустріч академістів у Мукачеві

Наприкінці минулого року серед колишніх учнів Мукачівської Торговельної Академії постала думка відзначити роковини останніх матурантів. Деякі старші наші приятелі виявили бажання відбути зустріч зі всіми учнями академії, що вчилися, почавши від Ужгороду, Мукачева, Сваляви і потім, останньо, в Братиславі на Словаччині. Вийнятковою особливістю нашого з'їзду буде те, що в ньому візьмуть участь не лише шкільні товариші закладу з частини світу, але теж розкинуті долею по цілому світі. Нас, що живемо на Заході, залишилося мало, з перших випускників в Ню Йорку живе д-р Вінкентій Шандор, інж. Василь Качуровський живе в Чикаго. Скільки залишилося вдома, не знаємо.

Заслугою довголітнього директора школи св. п. Августина Штефана і всієї професури було те, що з Торговельної Академії виходила молодь добре приготована до життя, чесна, дбайлива, відважна. То були послідовні борці за українську правду. Не було ділянки, в якій вони не працювали б, почавши від учителювання, банку, міністерства промислу, залізниці. Були серед них навіть старшинивиховники Карпатської Січі. Вплив професорів на учнів був дуже великий, між професорами були неабиякі особистості, що уміли бути педагогами і суворими учителями. На Закарпатті існує переконання, що академісти були тими, що прищепили розвій національної свідомости. Відомо, що совєтська окупаційна влада особливо жорстоко поставилася до колишніх учнів Академії, як небезпечних ворогів комунізму. Від ув'язнених вимагали під час допитів назвати імена професорів та товаришів, і сказати, де можна їх знайти. Звичайно, після довгих знущань всіх вивезли на „перевихову" в сибірські концтабори. Лише одиниці пережили каторгу.

Восени 1938 року наші сусіди мадяри окупували місто Мукачево й зразу закрили український відділ Торговельної Академії, школа переселилася до Сваляви, учні, після боїв на свалявському боєвищі, разом з професорами відступили на захід, аж до Братислави, щоб там закінчити навчання. Сьогодні, з віддалі десятків років, це здається страшним сном.

З'їзд студентів Торговельної Академії відбудеться в Мукачеві від 3-го до 5-го липня. Просимо всіх, кому мила наша зустріч, відгукнутися й нав'язати стосунки з товаришами в Америці (ЗСА). Вдома просимо заснувати Лаву, що займеться підготовою зустрічі. Нав'язати відносини з урядовими чинниками, громадськими товариствами та постаратися переповісти про нашу зустріч в закарпатській пресі. Передбачено відкриття пропам'ятної таблиці на будові школи — кошти винагородять гості.

Роки пройшли неймовірно швидко, життя пливе своїм природним законом, а нас стає щораз менше. Не проминім цієї нагоди зустрінутись, згадати спільне минуле й полинути споминами у далеку молодість. Поговоримо дружньо, потішимось радощами, поділимось горем пережитого. Помолімось за живих і мертвих. Згадаємо і тих, що за свою честь заплатили довгими роками знущань, а хто й своїм життям.

Від щирого серця Вас вітає і просить відгукнутися

Йван Сарвадій

В далеку дорогу св. п. Г. Дроня

Коли передумуємо над останніми подіями нашого „вітряного" Чикаго, то не хочеться вірити, що стільки відданих людей праці для свого народу відійшли від нас у засвіти. Пригадується, як в тижні, коли багато із нас приготовлялися до цього гарного родинного свята „Дня подяки", в якому віддаємо нашому Творцеві подяку за всі ласки, якими обдарував нас, вранці 25-го листопада 1991 року рознеслася пресумна вістка, що перестало битися серце одного із найактивніших членів нашої громади Григорія Дроня.

Ми знали про його недугу, але не сподівалися, що так скоро залишить нас і то в час, коли тут, у діяспорі, і там, у дорогій Батьківщині, такі люди дуже потрібні. Відійшов від нас якраз у час, коли в Україні йшла наполеглива праця над успішним проведенням референдуму, на висліді якого з великою нетерпеливістю чекав св. п. Григорій.

Григорій Дронь робив свої перші кроки у селі Княгиничі біля Рогатина, де добрі батьки вже змалку вщепили в нього любов до всього, що рідне. Тому не дивно, що юнаком він включився до праці у місцевій кооперативі та читальні „Просвіта".

З вибухом Другої світової війни як молодий, ідейний член ОУН вступає добровольцем в ряди української дивізії, щоб зі своїми друзями піднести червону калину. В рядах дивізії переходить всі тогочасні страхіття війни, дістається до полону в Італії, звідкіля переїжджає до Англії, з якої при помочі свого доброго односельчанина, нині покійного Ватаманюка переїжджає до Чикаго.

На новому місці з повною посвятою включається у громадське життя нашої спільноти. Не маючи родини, всі свої сили віддав для праці в Організаціях Визвольного Фронту, Українського Народного Союзу, де впорядкував 106-ий Відділ та до останнього дня був надзвичайно сумлінним секретарем, а в кінці всеціло присвятив себе у Відділі УККА, де був незаступимим організаційним референтом.

Багато сил віддав також місцевому СУМ, де був деякий час головою та виховником молоді, бо знав, що це наша завтрішня зміна, яка мусить перейняти від нас, старших, прапор боротьби за кращі дні нашої Батьківщини.

З його відходом втратили ми непересічну людину. Людину кристального характеру, привітну, завжди усміхнену, а понад усе із почуттям великої відповідальности взятих на себе обов'язків.

Не раз, коли інші відмовлялися від певних обов'язків, виправдуючи це різними „але", Григорій брав на себе і їхні обов'язки чи зобов'язання, бо йшлося про справу Батьківщини, коли зволікання чи занедбання певних справ могли принести некорисні наслідки акціям, спрямованим в користь України.

Родини в нашого покійника не було, але зате мав своїх добрих односельчан, як подружжя Спольський та Грод, до яких їздив майже кожного тижня і з якими проводив всі наші свята, знаходив те родинне тепло, за яким кожний з нас так дуже тужить.

В день похорону, 30-го листопада, велика наша громада не залишила його сиротою, а численно прийшла, щоб своєю участю в ньому зложити щиру подяку за віддану працю для неї. У церкві та на кладовищі щирими молитвами та сумним „Видиш, брате мій" попрощали ми в далеку дорогу до вічности людину, яка розуміла, що її призначенням є служити іншим.

Його свіжа могила на чикагському кладовищі буде місцем наших зустрічей, де у молитовній розмові з ним будемо черпати його віру і силу у перемогу нашої правди.

Л. І. Б.

„Хочемо..."

(Закінчення зі стор. 1)

Куратор мистецької частини М. Кузьма-Дацків, сама працівник Міжнародного центру фотографії у Ню Йорку зібрала картини цілого ряду молодих художників із ЗСА та України, твори яких можна буде побачити в суботу і неділю, 9—10-го травня.

Молоді актори представлять у двох мовах цікаву поезію поетів з України, а це Оксани Забушко, Атилли Могильського, Олександра Грицена і Олега Литеги, а крім того буде висвітлений короткий репортаж про перебування групи „Яра" в Україні у часі путчу літом 1991 року.

Але крім програми для організаторів важлива дуже товариська зустріч, яка відбудеться після програми, а при тому можливість пізнати себе і представитися українській громаді.

Ми питаємося чи цей вечір започатковує нову серію, але організатори ще не дають певної відповіді. Їм важливе тепер взаємопізнання і зрозуміння стремлінь, а для ініціяторки В. Ткач важливе також представлення своєї праці та плянів на майбутнє. Її театральна група „Яра" плянує вже другу поїздку в Україну, яка зв'язана із театральним фестивалем у Харкові з початком вересня. На цьому фестивалі група „Яра" виступить знов, як минулого року, з двомовною виставою — тепер постановою „Вибухи", яку ми бачили вже в Ню Йорку. І тим разом В. Ткач буде ангажувати до співпраці молодих українських акторів з Києва, Львова і Харкова і їх підготовити до спільного виступу мусить вже на початку літа перебувати в тих трьох містах України. Вона задумує заангажувати сім акторів з України, а 12 до 15 із ЗСА і треба наполегливої праці, щоб вибчити та скоординувати ці дві різномовні та різні походження групи молодих людей, які захоплені одною ідеєю — творити щось нового, цікавого, свіжого і захоплюючого.

Маючи таких одержимих цією ідеєю як Вірляна Ткач, можна надіятися, що вечір 9-го травня буде справді під кожним оглядом цікавий, а при тому фінансово допоможе групі „Яра" відвідати знову Україну та спільно показати у сучасній формі українську духовість та українську культуру.

Захід...

(Закінчення зі стор. 2)

Політика Заходу, яка заохочує інвестиції, торгівлю і експорти на Захід буде вирішальною. У протилежному разі, урядовці колишніх республік можуть повторити за кілька років слова президента Польщі Валенси, що Захід — опортуністичний, спокушує їхні країни, закидаючи їх продуктами домашнього вжитку, але не є спроможний зробити потрібні капіталовкладення.

Проголосивши допомогу в сумах 24 чи 44 біл. дол. є багато провідних діячів Заходу, що думає, що вони зробили багато і що це вистачить на якийсь час. Якщо Захід продовжуватиме свій патронат, ця сума зросте. Якщо перестане допомагати, можна сподіватись великих заворушень і краху всього плянування.

Екзекутивний директор МВФ вважає, що протягом наступних чотирьох років, колишні республіки СССР потребуватимуть більше ніж 100 біл. дол. допомоги від його організації, ВБ, заможних країн світу і приватних інвестицій.

В Ню Йорку...

(Закінчення зі стор. 1)

му тепер вже у цілому світі промовчуванні горезвісного 26-го квітня 1986 року. В. Кенбі підкреслює, що фільм показує на тлі цієї світової трагедії також родинну і моральну трагедію цілої соціяльно-політичної системи.

Промовистий заголовок рецензії в „Ню Йорк Таймсі" — „Українець створив метафору Чорнобиля" беззастережно звертає увагу читача на те, що фільм стосовно українців та має українську тематику.

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що 3-го травня 1992 р. відійшов у вічність на 96-му році життя наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

бл. п.

МИХАЙЛО ЗЄЛИК

народжений в Жидачеві, Україна

ПАНАХИДА буде відслужена 4-го травня 1992 р. в заведенні Петра Яреми в Ню Йорку о год. 7:30 веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться 5-го травня 1992 р. о год. 9:30 рано в церкві св. Юра в Ню Йорку, а відтак на цвинтарі в Бриджпорт, Конн.

Горем прибиті:

дружина — АННА
син — МИРОСЛАВ з дружиною ІРИНОЮ
син — ЛЮБОМИР з дружиною ЛАРИСОЮ
внуки — МАРТА, СОФІЙКА і КСЕНЯ
та родина в Україні, Америці і Канаді

Ділимося болючою та сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що в неділю 26-го квітня 1992 р., несподівано відійшов у вічність на 82-му році життя наш найдорожчий МУЖ, ТАТО І ДІДУСЬ

бл.п.

МИРОСЛАВ СЄНТИЙ

Покійний залишив у глибокому смутку:

дружину — ЛЮБУ
сина — СЛАВКА з родиною
ОРЕСТА
сестру — ГАНЮ, та ближчу і дальшу родину.

Похоронні відправи відбулися в середу 29-го квітня 1992 р., в українській католицькій церкві Чесного Хреста в Асторії, Н.Й., відтак на український католицький цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

Просимо про молитви за спокій душі покійного.

„СТРИЙЩИНА"

Так називається 2-томовий історично-мемуарний збірник, видання Наукового Товариства ім. Шевченка, обсяг 1,242 сторінок, в гарній твердій оправі, обкладинка проєкту Е. Козака. Редактори Збірника: Ірина Пеленська і Климентій Баб'як, літературномовний редактор Наталя Пазуняк.

Сам Збірник охоплює не тільки Стрийщину, але й сусідні райони Сколівщини, Болехівщини, Долинщини, Журавенщини, Жидачівщини і Миколаївщини. Видавцем Збірника є Комітет Стрийщини. Оба томи вийшли в Ню Йорку в 1990 році.

Комісію регіональних дослідів і публікацій НТШ очолював проф. Василь Лев, а до Редакційної Колегії входили В. Андрушко, О. Бандера, І. Городецький, А. Кігічак, Є. Козак, Е. Мілянич, Я. Падох, Я. Рудницький, О. Цісик і Л. Шанковський.

Тираж Збірника 1,000 примірників. Оба томи присвячені борцям і діячам Стрийщини, що боролися за кращу долю України. На вступі Збірника поміщено улюблену пісню, майже гимн, Стрийщини: „Крилець, крилець сокола дай", що її автором є Богдан Кирчів, а ноти до неї написав о. Віктор Матюк (1852-1927), відомий галицький композитор. Далі подано світлину і благословення Патріярха Мирослава Івана Кардинала Любачівського і коротку статтю про його походження з карпатської Долини, а також світлину і побажання успіхів редакції Збірника єпископа Кир Ярослава Ґабра, батьки якого походять з Уґерська, повіт Стрий.

Після таких вступів маємо 6-сторінкову передмову головного редактора Збірника І. Пеленської, яка подає коротку історію 25-літньої праці над тим Збірником, що почалася на з'їзді стриян у 1965 році, в оселі „Чорногора" біля Гантеру, Ню Йорк, а продовжувалася багато років з участю авторів стриян і нестриян, яких було дуже багато.

Перший великий розділ Збірника у першому томі — „Територія, історія і мова" починається географічним описом Стрийщини проф. І. Теслі. Далі маємо цікаву розвідку Я. Пастернака „Стародавня Стрийщина". Після цього Л. Шанковський подає довшу статтю „Нарис історії Стрийщини" і „УПА на Стрийщині".

Відтак вміщено статтю П. Мірчука „Провідні постаті ОУН Стрийщини", де подано життєписи Степана Бандери, Олекси Гасина, Степана Охримовича, Володимира Тимчія і Мирослава Тураша, а також Льва Ребета і Дарії Ребет та П. Мірчука. Крім цього, у цій частині Збірника подані цікаві спомини, а саме: П. Мірчук, „Зустрічі з Бандерою"; Марта К. Б., „Олекса Гасин-Лицар"; О. Нєдзвєцька-Климишин, „Мирослав Тураш"; З. Мосійчук, „На революційних позиціях"; Н. Н., „Чотовий Вітер"; В. П. Павук, „Польський концентраційний табір Береза Картуська"; М. Сидор-Чарторийський, „Лябіринт смерти"; М. Рудницька, „Жахливі дні Стрия", а на закінчення цього розділу подано ще статтю Я. Рудницького „Мова Стрийщини".

У розділі „Релігійно-церковне життя" маємо 3 цікаві статті: Г. Лужницького „Під омофором Пресвятої Богородиці з Гошовської гори", о. М. Стасіва „Володарка Карпат" і о. Г. Музичка „Діяльність отців ігуменів на Ясній горі в Гошові".

Не менше цікавим є розділ „Шкільництво, освіта і виховання", де є аж 13 статтей: І. Пеленська, „Рідна Школа в боротьбі за існування" і „Освітнє життя Стрийщини"; І. Боднарук, „Роля вчителя в розвитку Стрийщини", „Філантроп і добродій шкільної молоді" та „Стрийщина і віденські 'січовики'"; О. Цісик „Стрий — місце моєї учительської праці"; Е. Цісик, „Захоронка на Шумлянщині" та інші.

На закінчення першого тому подано коротке резюме англійською мовою та іменний і географічний показник.

У другому томі подано цікаві і цінні історичні матеріяли. На початку, у розділі „Жіночий рух", 3 статті: І. Пеленської „Наше організоване жіноцтво", Е. Цісик „Пам'яті Марії Весоловської" і І. Козак „Ірина Домбчевська". У розділі „Народня ноша" є фахова стаття Л. Бурачинської „Народне вбрання Стрийщини".

Окремий розділ книжки відведено літературі, науці і пресі. Тут маємо дві статті І. Боднарука — „Стрийський парнас" і „Зіновій Красівський" та „Казку про рідну мову" І. Шанковського. А далі 4 статті Я. Падоха: „Науковці Стрийщини", „До історії стрийської преси", „Стрийська Думка — Літопис Стрийщини" і „Стрийські журналісти". Крім цього є ще стаття І. П. про стрийських лікарів, яких я нарахував 12. Мав Стрий і свій суд, і своїх правників і про них маємо дві статті — Я. Падоха і С. Кизими.

Майже 100 сторінок присвячено мистецтву, музиці і театрові — поміщено на цю тему 10 статтей таких авторів як: С. Гординський, Д. Горняткевич, П. Холодний, В. Залозецький, М. Кравців, Ф. Колесса, З. Нижанківський, О. Бобикевич і І. Боднарук.

90 сторінок займає розділ на господарсько-економічну тематику. Авторами 12 статтей у цьому розділі є Атанас Мілянич, Володимир Мосора, Остап Бобикевич, Василь Дмитренко, Іван Кузів, Андрій Качор, Іван Боднарук, Теодор Панич, Лев Яцкевич і Марія Івасик-Галій.

На закінчення другого тому подано 25 статтей різних авторів про Стрий і околиці та про села Стрийщини та коротке резюме англійською мовою.

Коротше кажучи, два томи Збірника „Стрийщина" роблять дуже гарне враження.. Оба томи мають дуже багато світлин і ілюстрацій, мапу району, солідно опрацьований покажчик імен, географічний покажчик і пояснення до різних скорочень.

Окремо треба було б висловити признання редакторам і редакційній колегії за фахове оформлення Збірника та за зібрання багатющого матеріялу, історично дуже важного, з якого напевно будуть користати не тільки наші історики, але й різні громадські діячі, бо там можна знайти дуже багато практичних порад, як вести працю в різних секторах громадського життя, бо Стрий і Стрийщина належали до передових повітів у громадсько-політичній діяльності Західньої України.

Оба томи цього цінного видання можуть бути також і прикрасою кожної бібліотеки і тому радимо любителям української книжки їх набути, а Комітетові Стрийщини треба подякувати і погратулювати за те, що так гарно закінчили свою 25-річну працю.

Мені особисто приємно, що і я докинув маленьку цеголку до цього Збірника і за цю честь дякую Вам, дорогі стрияни!

Андрій Качор

XXIII Літературний Конкурс

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій проголошує XXIII з черги літературний конкурс СФУЖО ім. Марусі Бек, фундований цією визначною діячкою від 1959 року.

Підсумки XXIII конкурсу будуть проголошені на VI конгресі СФУЖО, що відбудеться 29-го жовтня — 1-го листопада ц.р. в Торонто. Тоді буде вручена нагорода, а також відзначення.

Жанром літературного твору є оповідання, новеля і нарис. Тематика: „Відродження української незалежної держави". Простір зацікавлення контестанта: усі країни світу, вперше — включно з Україною та країнами колишнього СССР. Термін: твір (у 3-ох копіях), в машинописі з двома інтервалами, розміром до 10-ти сторінок машинопису, треба переслати без підпису з псевдонімом до 1-го серпня 1992 року на адресу канцелярії СФУЖО: World Federation of Ukrainian Women's Organizations, P. O. Box 261 —Post. Stn. „M" Toronto, Ont., M6S 4T3 Canada.

В закритій коверті, що буде відкрита після рішення жюрі, подати прізвище і адресу автора.

Склад жюрі: д-р Наталія Іщук-Пазуняк, д-р Лариса Онишкевич, д-р Леонід Рудницький.

Жанри творів XXIII літературного конкурсу: Оповідання — це невеликий розміром прозовий твір, темою якого є, звичайно, одна або й більше подій, зв'язаних з життям однієї чи декількох людей. Характери персонажів — зформовані. Майстерність автора полягає в умінні відтворити намічену життєву ситуацію чи особливість персонажів. Нарас — це короткий прозовий твір, метою якого автор ставить зображення переважно дійсної події, обмеженої часом, при чому в нарисі може бути наявною уявність подій чи настроїв порсонажа. Новеля — різновид оповідання. Новеля зображує незвичайну життєву подію з несподіваним фіналом. Темою новелі є переживання і настрої персонажа, а не зовнішні події. В новелі наявна пуанта, зворот дії твору.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСВТ „Ч. Січ" — Сомерсет Кавнті СК — 4:0

В неділю, 5-го квітня ц.р., „Ч. Січ" відбула поїздку до м. Самервіл, де в зустрічі за чемпіонат вищої дивізії Гарден Стейт Ліги Ню Джерзі з місцевим клюбом Сомерсет Кавнті здобула високу перемогу — 4:0. Вже до перерви „січовики" впевнено вели 2:0, що його, завдяки гарній грі, здобули юніор Марко Мигалий з подачі І. Паливоди і Тарас Яворський з офензивної акції І. Паливоди — Магалого.

Після перерви господарі активізували контратаки, але, натрапляючи на безкомпромісову оборону, створили тільки дві критичні підворітні ситуації, що їх вдало ліквідував воротар Маріян Хамуляк.

В 56 хвилині „січовики" вели 3:0, що його здобув чоловий снайпер дружини Павло Ілью. Після цього голя гості в більшості володіли м'ячем, примушуючи господарів дефензивної гри. У 80-ій хвилині юніор-деб'ютант дружини Марко Мигалий з черговоі акції Ілью — Яворського ефектовним голем устійнив вислід зустрічі 4:0.

Склад „Ч. Січі": М. Хамуляк, В. Науменко, І. Паливода, П. Паливода, А. Ґавдяк, М. Лясота, М. Мигалий, Т. Яворський, М. Варянка, М. Торій, Р. Кохановський, П. Ілью, М. Даніелс. Провідник і тренер Михайло Паливода.

Відбиванкарі „Ч. Січі" здобули нагороду віцечемпіонів

Успішно продовжують свої виступи відбиванкарі „Ч. Січі". В черговому турнірі „А" клясових клюбів, що пройшов в Бранксвіллі, Ню Йорк, перша чоловіча дружина здобула нагороду віцечемпіона.

На початку в серіях змагань „А" підгрупи „Ч. Січ" здобула такі висліди: „Ч. Січ" — Лендвейлл ВК — 9:15, 11:15, 15:6; „Ч. Січ" — „Ню Редіо" ВК — 15:12, 16:14, 12:15; „Ч. Січ" — Монтклер ВК — 15:8, 16:14, 15:4.

У півфіналі „січовики" елімінували „Довнстейт" ВК — 15:11, 15:7.

Не повезло нашим відбиванкарям у фіналі, в якому вони зазнали поразки вислідом 14:16, 13:15. Таким чином „Ч. Січ" здобула нагороду віцечемпіона.

Склад „Ч. Січі": О. Гладкий (провідник), А. Стасюк, Н. Паславський, А. Пенцак, Б. Томко, Б. Іваськів, В. Кравець, Р. Кош.

(от)

УСК Ню Йорк — Негс Гед Юнайтед — 1:0

Не зважаючи на останню позицію, що її займає цей британський клюб в показнику табелі ігор III дивізії Космополітальної Ліги Ню Йорку, у звітовій зустрічі в неділю, 5-го квітня, нашим футболістам довелося важко попрацювати. Суперники, зрештою, мають марку твердої дружини, з якою цим разом лідери дивізії перемогли з мінімальним вислідом 1:0. Для остаточного чемпіонату III дивізії і права авансувати до вищої другої дивізії, нашим футболістам треба здобути ще дві перемоги. Беручи до уваги стан і кондицію нашої дружини, свою мету УСК осягне. Повертаючи до перебігу звітних змагань, треба відзначити, що наші футболісти мали ініціятиву, проводили гарні продумані акції, але їх кожночасно і досить шорстко розбивали суперники. Єдиного й переможного голя в цих змаганнях здобув в 25 хвилині Кристіяно.

Склад УСК: Обрі, Кент, Волдовіно, В. Коваленко, С. Коваленко, Воніро, Сабальякас, Боні, Кристіяно, Ґарві, Плісак, Семиляк, Карльос, Баді. Провідник і тренер Стефан Коваленко.

С.К.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

Відбулися чергові ігри за футбольний чемпіонат України. В групі „А" вищої ліґи зустрічі закінчилися такими вислідами: „Шахтар", Донецьке — „Кремінь", Кременчук — 2:0; „Торпедо", Запоріжжя — „Нива", Вінниця — 4:0; „Карпати", Львів — „Металург", Запоріжжя — 0:0; „Темп", Шепетівка — „Таврія", Симферопіль" — 1:0; „Евіс", Миколаїв — „Чорноморець", Одеса — 1:2.

Група „Б"

„Волинь", Луцьк — „Зоря-МАЛС", Луганське — 2:0; „Нива", Тернопіль — „Дніпро", Дніпропетровське — 1:0; „Металіст", Харків — „Буковина", „Чернівці — 0:0; „Нафтовик", Охтирка — „Прикарпаття", Івано-Фрнаківське — 1:0, „СКА", Одеса — „Динамо", Київ — 1:3.

У показнику табелі ігор в „А" групі перші три місця займають: Шахтар, Дц. — 6 точок, Чорноморець, Од. — 5, Таврія, С-ль — 5.

У групі „Б": „Динамо", Київ — 6 точок, „Буковина", Ч-ці — 6, „Металіст", Х-ів — 6. Проходять теж ігри клюбів першої ліґи, в яких виступає 28 дружин в двох рівнорядних підгрупах.

В дорозі до Статуї Свободи в Ню Йорку

Наприкінці березня ц.р. з Миколаєва вирушив вітрильник під українським прапором у далеке плавання шляхом Колюмба до Статуї Свободи в Ню Йорку, для відзначення 500-ліття відкриття Америки. Серед інших в параді пройде й український вітрильник „Ікар". На його щоглі майорітиме прапор, посвячений на могилі Тараса Шевченка в Каневі, бо саме Кобзар для українців є символом свободи. Посвячений в Каневі прапор був привезений до Миколаєва. Тут сотні проводжаючих осіб були свідками церемонії посвячення яхти перед далеким плаванням і піднятям національного прапора.

Спонсорами цього далекого плавання стали: Микола Чорний, представник фірми „ІММО Бенелюкс" в Голляндії, футбольний клюб „Динамо" Київ, київська „Спортивна Газета", херсонська туристична фірма „Союз" і „Кримконтиненталь", агентство „Ґрунт" і українська цукрова біржа, „Торговий Дім" і „Украінвалютторг" та інші. Участь „Ікара", як пише київська „Спортивна Газета", в гранд-реґаті не стільки спортова подія, скільки політична, на користь престижу нашої молодої Вітчизни... Усі поспішали зафіксувати урочисту подію, бо вперше над морським судном піднято зареєстрований як державний національний прапор України. І понесе його морями, океанами „Ікар", засвідчуючи, що Україна є морською державою, що вона вийшла у вільне плавання...

Склад екіпажу „Ікара": Борис Немиров — капітан, Андрій Марков — заступник капітана, Володимир Киреєв — старший помічник, Ігор Чеботарьов, Григорій Верховський, Леонід Гудима. Пізніше до них при єднається ще декілька учасників плавання, серед них — телевізійний журналіст Анатолій Бондаренко, який вже розпочав кінолітопис подорожі під вітрилами.

Отже, українці Ню Йорку і Ню Джерзі матимуть неабияку нагоду і честь вітати у себе вітрильників-очайдухів із самостійної України, коли вони прибудуть на це свято.

Подав (от)

ТРИВАЄ НЕПОРОЗУМІННЯ між Англією й іншими членами Европейської спільноти. Спільний ринок наполягає, щоб у всіх державах-членах трудовий тиждень тривав не довше 48 годин, оплачувані вакації були б не менше чотирьох тижнів, а працю в неділі дні було б заборонено. Коментуючи ці вимоги, прем'єр-міністер Великобританії Джан Мейджор заявив: „Ми не хочемо, щоб нас повчали, як ми маємо жити і працювати". Англійський міністер праці Ґілян Шепард сказав перед журналістами, що коли країну змусять перейти на 48-годинний трудовий тиждень, то вона втрачатиме 8.5 біл. дол. щорічно. Всупереч своєму небажанню, до червня Англія мусить приєднатися до рішення решти членів ЕС.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВАСИЛЬ ТИМЧИНА член УНС Відд. 221-го Т-ва ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл. помер 4-го лютого 1992 року на 68-му році життя. Нар. 11-го червня 1923 року в селі Вербиця, пов. Рава Руська, Україна. Залишив у смутку дружину Анну, дочку Любу Андрусишин з мужем Євгеном і дітьми Марком і Юрієм, дочку Катрусю, брата Івана з родиною, тету Теклю Ярмолу з родиною та дальшу родину в Україні і в Польщі. Похорон відбувся на цвинтарі св. о. Миколая в Парк Ридж, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Карачевський, секр.

ВАСИЛЬ ЯРЕМКО член УНС Відд. 57-го Т-ва ім. свв. Петра і Павла в Коговс, Н.Й. помер 31-го січня 1992 року на 69-му році життя. Нар. 26-го листопада 1922 року в Україні. Членом УНС став 1970 року. Залишив у смутку дружину Марію, дві дочки, одного сина і п'ять внуків. Похорон відбувся 1-го лютого 1992 року на цвинтарі свв. Петра і Павла у Вотерфорді, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Савків, секр.

МИХАЙЛО МИХАЙЛІВ член УНС Відд. 127-го Т-ва ім. св. Миколая в Баффало, Н.Й. помер 25-го грудня 1991 року на 71-му році життя. Нар. 19-го листопада 1920 року в Україні. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку Юлію Михайлів. Похорон відбувся 28-го грудня 1991 року на цвинтарі св. Станіслава в Баффало,, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

К. М. Лендм секр.

НИКОЛА СМЕРЕК член і предсідник 451-го Відд. УНС, Т-ва ім. Т. Шевченка в Ґримзбі, Онт. Канада, помер 31-го січня 1992 року на 56-му році життя. Нар. 1935 року в Ґринзбі, Онт. Членом УНС став 1944 року. Залишив у смутку дружину Галину, сина Богдана, дочку Шерол Анну дочку Деніс Марію; брата дружини Мирослава і родичів: Миколу і Еву Панасюк; своїх двох братів і дві сестри з родинами. Похорон відбувся 4-го лютого, 1992 року на цвинатарі Квінс Ловнс в Ґримзбі, Онт. Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Є.Ю. Омельченко, секр.

ОЛЬГА СОХАН член УНС Відд. 287-го Т-ва „Сини України" в Джерзі Ситі, Н.Дж. померла 4-го березня 1992 року на 93-му році життя. Нар. 1899 року в Григорові, повіт Рогатин, Україна. Членом УНС стала 1949 року. Залишила у смутку синів Олега, Володимира та Ігоря, внуків Богдана Зореславу, Віру, Ореста, Роману, Тараса, Марійку та Олега і чотирьох правнуків. Похорон відбувся 7-го березня 1992 року на цвинтарі Святого Хреста в Норт Арлінґтон, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Дана Ясінські, секр.

ОЛЬГА ВАСИЛИШИН член УНС Відд. 36-го Т-ва Св. Марії в Рочестері, Н.Й. померла 24-го лютого 1992 року на 74-му році життя. Нар. 14-го вересня 1917 року в Дітройті, Миш. Членом УНС стала 1936 року. Залишила у смутку дочку Ненсі Ґваєт з мужем Іваном, внучку Мішел, сестру Мері Гайден, племінників, племінниць і кузинів. Похорон відбувся 27-го лютого 1992 року на цвинтарі св. Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Марія Ковальчук, секр.

ІВАН ТАРАС член УНС Відд. 320-го Т-ва Пресвятої Тройці в Балтиморі. Мд. помер 27-го лютого 1992 року на 81-му році життя. Нар. 11-го лютого 1911 року в Пенсильванії, ЗСА. Членом УНС став 1930 року. Залишив у смутку дружину Опал, дочку Ненсі Керін та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 29-го лютого 1992 року на цвинтарі Ґарден оф Фейт в Балтиморі, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Рад, секр.

ІВАН ЛІЩАК член УНС Відд. 230-го Т-ва ім. св. Івана Хрестителя в Янґставні, Огайо помер 5-го лютого 1992 року на 71-му році життя. Нар. 2-го липня 1920 року в селі Воля Мігова, Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Мирославу (Булван), сина Мирона, дочку Марію і Параску Козляк на Україні. Похорон відбувся 8-го лютого 1992 року на цвинтарі Кальварія в Янґставні, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Аннабелля Боровицька, секр.